

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XII (XXXIII) Nr. 241 (1 327)
Simbătă 17 iulie 1982

8 pagini — 2,50 lei

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
LA DE LECTURĂ

1965 ● 17 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R. ● 1982

Anii cei mai fertili din istoria țării

Ascultând, acum 17 ani, Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prezentat la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, țara întreagă, oamenii muncii din toate domeniile și sectoarele de activitate trăiau momentul care a consemnat în multimilenara curgere a vremurilor străbătute de poporul nostru — un început de istorie nouă. Au trecut de atunci anii celor mai rodnice împliniri, ale celor mai strălucitoare realizări și ale celor mai profunde transformări revoluționare în opera de făurire a socialismului multilateral dezvoltat și înaintare a României spre comunism.

Sînt anii în care, sub conducerea partidului — centrul vital al națiunii și forța politică organizatoare și dinamizatoare a energiilor creatoare ale întregului popor — România socialistă a urecat continuu și în ritm înalt treptele progresului și ale afirmării în toate domeniile construcției noi.

Indreptățiți de mândrie, în acești cei mai fertili ani din istoria țării, am urmat și urmăm cu hotărâre calea deschisă de gândirea cutezătoare a secretarului general al partidului, de spiritul innoitor, revoluționar cu care abordează toate problemele construcției interne și ale vieții internaționale contemporane, inestimabila sa contribuție teoretică și practică la tezaurul gândirii materialist-dialectice și istorice.

Alături de marile succese ale dezvoltării industriei și agriculturii noastre socialiste, ale tuturor celorlalte domenii de activitate, școala — apreciată de secretarul general al partidului ca un factor hotărâtor al progresului multilateral al societății noastre socialiste și înalțării țării spre comunism — și-a adus și își aduce contribuția ce i se cere de însăși construcția noastră socialistă, la educarea revoluționară a tineretului, la formarea forței de muncă și la pregătirea tinerelor generații pentru muncă și viață.

În fața marilor succese ale învățământului din țara noastră — rod al muncii depuse de cadrele didactice, puternic detașament al intelectualității românești, de comunitățile de la catedră, de organizațiile revoluționare de copii și tineret — indreptăm un gând de profundă recunoștință tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, militant de seamă al partidului pentru neobosită sa activitate dedicată îndrumării învățământului, cercetării și științei din țara noastră.

Cu graul cifrelor, vom menționa că în ultimii 17 ani alocațiile de la bugetul de stat pentru învățământ au crescut de la an la an, de la 6 533,1 milioane lei în 1965, la 19 491 milioane lei în 1981, că în acești ani au fost date în folosință aproape 45 la sută din sălile de clasă existente și peste 40 la sută din totalul spațiilor pentru învățământul superior. De asemenea, la dispoziția celor ce învață se află 29 583 unități școlare de toate tipurile și profilele, 14 098 laboratoare, 11 834 ateliere, 5 619 laboratoare, săli de lucrări practice și ateliere didactice în învățământul superior și 267 355 cadre didactice (față de 186 641 în anul 1965).

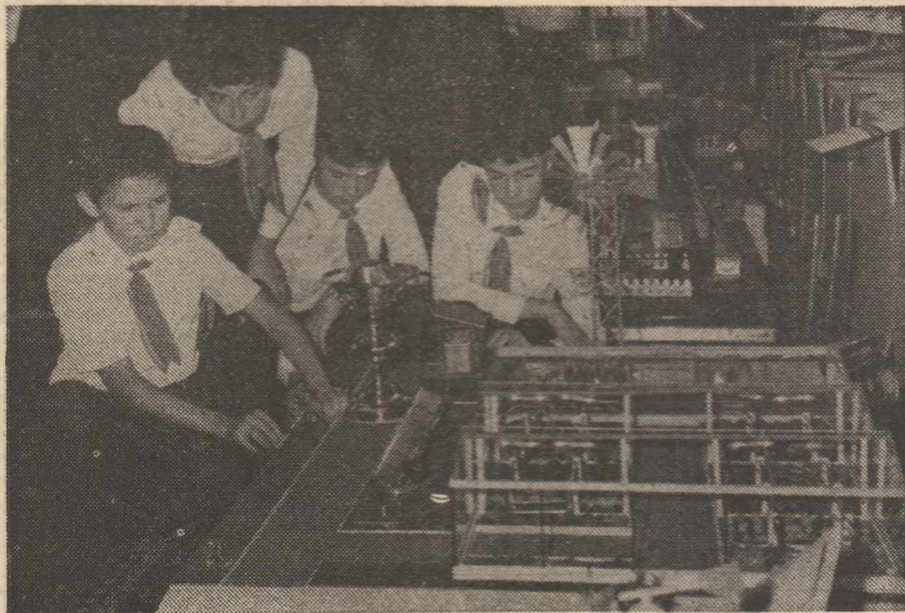
Perspectivile mobilizatoare prefigurate școlii de Congresul al XII-lea al P.C.R. întinșim măsura de cea mai mare însemnătate de generalizare a învățământului obligatoriu de 12 ani, creșterea populației școlare în anul 1985 la o pondere de circa 27 la sută din totalul populației și alocarea, în anul 1985, de la bugetul de stat a sumei de 128 miliarde lei pentru dezvoltarea bazei materiale, finanțarea procesului de învățământ, acordarea de burse și alte forme de sprijin material elevilor și studenților.

În pragul aniversării a 17 ani de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., privim cu încredere în viitor și hotărâți de a face totul pentru a ne îndeplini integral și exemplar, cu înalt spirit de responsabilitate sarcinile ce ne revin, la catedră, în laboratoare, pe loturi experimentale, în ateliere și preținându-i unde misiunea de dascăl ne cere să creștem tineretele generații la nivelul epocii pe care o trăim.

Șantierelor naționale ale tineretului

Din toată țara au plecat, și vor continua să plece pe toată perioada vacanței, trenuri încărcate de elevi avînd drept destinație cele nouă șantiere naționale ale tineretului. Trenuri pe care au scris, cuprinși de emoția și entuziasmul plecării, cuvinte încărcate de tinerească și clocotitoare înflăcărare, de îndemnul la fapte de muncă, la pilde de avînt revoluționar. I-am petrecut ascultîndu-le cu nostalgie cîntecele de muncă, frumoasele noastre cîntece de brigadier... Mulți — cei din primele serii — sînt acum pe șantiere. Au schimbat cartea cu lopata sau tirnăcopul, clasa și școala cu șantierul. Ce au învățat în școală, verifică și aplică aici. Și, ca și la școală, au de dat și aici un examen. La fel de exigent, la fel de important. Pentru că amîndouă „notele” — de la școală și de aici — vor atesta pregătirea lor pentru viață, adeviziunea lor concretă la politica partidului, amîndouă le vor conferi certificatul de viitori cetățeni.

Creativitate și entuziasm

„Start spre viitor” și „Atelier 2000” — două titluri simbolice ale concursurilor pionierești de creație tehnico-științifică și artistică, prilejuate de cadrul generos al Festivalului Național „Cîntarea României”. Roadele acestora: cele mai reprezentative lucrări care poartă amprenta ingeniozității, entuziasmului și seriozității micilor creatori — care își alătură astfel efortul lor prin interesante soluții tehnice cerințelor economiei, industriei și agriculturii noastre — sînt reunite în expoziția deschisă în Capitală în incinta Muzeului de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România.

O manifestare impresionantă atît prin cifrele participanților: peste două milioane de pionieri și școlari care și-au desfășurat activitatea în 101 296 cercuri tehnico-aplicative și științifice, dar, mai ales, edificatoare pentru climatul de muncă și educație în spiritul muncii în care cresc astăzi toți copiii țării.

ÎN ACEST NUMĂR:

- Păstrarea documentelor școlare — pag. 2
- Examen de definitivare și gradul II — pag. 4-5
- Programe școlare valabile în anul școlar 1982-1983 pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal (treapta I), învățământul de zi, seral și fără frecvență — pag. 6-7-8

Educația pentru un consum alimentar echilibrat

A fost dat publicității și se supune dezbaterei un document de inestimabilă valoare în privința stării de sănătate a omului și, implicit, a poporului: proiectul Programului de alimentație științifică a populației. Acest program se întemeiază pe cercetări științifice riguroase și are drept scop crearea unui echilibru cit mai stabil între ceea ce omul consumă la masă, zi de zi, și nevoile sale nutritive aflate în strînsă interdependență cu efortul fizic și intelectual depus.

Temenul de alimentație științifică îmbracă aspecte mult mai numeroase decît la prima vedere. El se referă la asigurarea unei alimentații echilibrate pe plan național, dar și local, se referă la nevoile de hrană ale fiecărei categorii de populație, la promovarea cu fermitate a principiilor echității și eticii socialiste, la înălțurarea prin orice mijloace a risipei. Toate acestea, evident, avînd un corolar suprem: omul și sănătatea sa, omul și nevoile sale de viață!

Prin aplicarea în practică a Programului se urmărește atît dezvoltarea armonioasă a omului, menținerea condiției sale de sănătate, de muncă și creație, cit și evitarea unor neconcordanțe care persistă încă între necesitatea de consum și consumul real.

„Sîntem ceea ce mîncăm” — spunea un savant. Acestui adagiu i se poate ouone oriind altul, mult mai realist: „Spune-mi ce și cît consumi zilnic, ca să-ți spun cît de sănătos ești!”

Proiectul Programului de alimentație științifică are în centrul său omul și reflectă nevoile sale de viață în condițiile societății noastre de azi — ale unei societăți tot mai moderne. Dezbaterea sa publică arată, și cu acest prilej, că, asemenea tuturor hotărîrilor de partid și de stat, el emană din popor, că este elaborat de oameni, pentru binele oamenilor. Ducerea la îndeplinire a acestui amplu Program, cu implicații multiple pe plan social și uman, necesită o vastă muncă de educație în rîndul tuturor cetățenilor, dar mai ales în rîndul tinerelor generații care vor beneficia de el în cel mai ridicat grad. Tocmai de aceea, într-unul din punctele Programului se spune: „Ministerul Educației și Învățământului, organizațiile de copii, tineret și femei vor lua măsuri pentru educarea preșcolară, elevilor și studenților în spiritul principiilor alimentației științifice, pentru însușirea de către aceștia a unor temeinice cunoștințe privind valoarea nutritivă a diferitelor alimente, reguli de igienă alimentară, avantajele consumului cumpătat pentru menținerea sănătății și dezvoltării armonioase a organismului”.

Nu ne îndoim nici o clipă că și de această dată oamenii școlii de pe întreg cuprinsul patriei se vor achita cu cinste de înaltele îndatoriri ce le revin.

DIMITRIE RACHICI

Păstrarea documentelor școlare

NOMENCLATOR INDICATOR TIP

privind stabilirea termenelor de păstrare a documentelor, primite, expediate sau de uz intern, pentru școli generale, licee, școli pedagogice, școli profesionale și de maștri, instituții preșcolare și case de copii, precum și pentru organizarea și sistematizarea arhivelor școlare

Păstrarea documentelor școlare — sarcină de mare însemnătate pentru directorii unităților școlare, dar și pentru toate celelalte cadre didactice și întregul personal din învățământ — se organizează în conformitate cu prevederile legale cuprinse în Decretul 472/1971 privind fondul arhivistic național din Republica Socialistă România și pe baza „Nomenclatorului indicator tip” aprobat prin Ordinul ministrului educației și învățământului nr. 2957 din 13 VII 1982.

Este necesar ca toate colectivele de conducere ale unităților de învățământ să studieze cu multă atenție prevederile „Nomenclatorului indicator tip” în așa fel încât, până la începerea cursurilor anului 1982—1983, întregul fond arhivistic al fiecărei unități școlare să fie organizat corespunzător prevederilor din Nomenclator și să fie adus la zi pentru a putea fi folosit operativ și să fie păstrat în condiții care să evite orice posibilitate de degradare a documentelor.

1. Dosarul „Ordine, dispoziții, instrucțiuni, regulamente, circulare etc. ce reglementează activitatea de învățământ și educație” se păstrează 10 ani (Comisia de selecționare). 2. Dosarul „Planuri și programe de învățământ” se păstrează 3 ani după expirare. 3. Dosarul „Documente privind evenimente deosebite din viața școlii (aniversări, decorări etc.)” se păstrează permanent. 4. Dosarul „Dări de seamă, procese verbale ale organelor colective de conducere” se păstrează permanent. 5. Dosarul „Decizii, situații, acte de personal și corespondență privitoare la mișcarea personalului didactic și administrativ” se păstrează 70 de ani. 6. Dosarul „Schema de încadrare a unității” se păstrează permanent. 7. Dosarul „Dosare personale ale personalului didactic și administrativ” se păstrează 70 de ani. 8. Dosarul „Correspondență privitoare la eliberări de adevărte sau alte acte ale personalului didactic și administrativ, cereri pentru eliberări de adevărte, foi matricole, certificate și diplome ale elevilor și absolvenților” se păstrează 2 ani (Comisia de selecționare). 9. Dosarul „Fișa de înscriere în învățământ” se păstrează pe perioada școlarizării. 10. Dosarul „Documente (cataloge, liste, tabele, procese-verbale, lucrări scrise) privind organizarea și desfășurarea concursurilor de admitere” se păstrează 2 ani.

11. Dosarul „Rapoarte și informări privind desfășurarea concursurilor de admitere” se păstrează 10 ani. 12. Dosarul „Programe și orare” se păstrează 2 ani (Comisia de selecționare). 13. Dosarul „Dosare personale ale elevilor (copiilor): instituții preșcolare” se păstrează 4 ani; case de copii se păstrează 30 ani; celelalte școli se păstrează 15 ani (Comisia de selecționare) cu reținerea actelor originale. 14. Dosarul „Situații, dări de seamă, referate etc. privitoare la organizarea și desfășurarea examenelor de bacalaureat și de absolvire” se păstrează permanent. 15. Dosarul „Lucrări scrise elaborate de elevi la diferite examene susținute” se păstrează un an. 16. Dosarul „Dosare privind abaterile disciplinare ale elevilor” se păstrează 5 ani (Comisia de selecționare). 17. Dosarul „Activitatea de producție a școlii (plan anual, preț de cost, plan de cheltuieli de circulație, valorificarea mărfurilor, corespondență, memorii justificative, dări de seamă)” se păstrează 5 ani. 18. Dosarul „Planul general de muncă al unității” se păstrează permanent. 19. Dosarul „Planuri de școlarizare, situații statistice, dări de seamă,

rapoarte, informări privind școlarizarea elevilor” se păstrează permanent. 20. Dosarul „Planurile calendaristice ale profesorilor și diriginților” se păstrează un an.

21. Dosarul „Dări de seamă privitoare la realizarea procesului instructiv-educativ”: trimestriale se păstrează 5 ani, anuale permanente. 22. Dosarul „Dări de seamă statistice privind: activitatea caselor de copii; realizarea planului de școlarizare în învățământul liceal, profesional și de maștri; rezultatele la învățătură ale elevilor; rezultatele examenului de bacalaureat; copii, elevi, personal didactic și de conducere pe categoriile prevăzute în formularul respectiv; încadrarea în producție a absolvenților din învățământul liceal, profesional și de maștri și cuprinderea promoției curente în învățământul liceal de zi și în alte forme de învățământ; participarea elevilor și personalului muncitor din învățământ la activități de cercetare, creație științifică și tehnică; integrarea învățământului gimnazial, liceal, profesional și de maștri cu producția, cercetarea și proiectarea; perfecționarea pregătirii profesionale a personalului muncitor” se păstrează permanent. 23. Dosarul „Dări de seamă, procese-verbale, tabele, referate privind organizarea și desfășurarea concursurilor culturale-științifice și sportive, a olimpiadelor școlare, lucrări premiate” se păstrează permanent. 24. Dosarul „Situații, tabele, procese verbale, referate, dări de seamă privind practica pedagogică, practica în producție” se păstrează 10 ani (Comisia de selecționare). 25. Dosarul „Fișe de practică pedagogică” se păstrează pe durata școlarizării. 26. Dosarul „Situații, procese verbale, referate, dări de seamă privind organizarea de excursii, tabere, cantonamente, campionate, festivaluri” se păstrează permanent. 27. Dosarul „Referate, informări privind activitatea comitetelor cetățenești de părinți, lectorate pedagogice și a altor organe care sprijină școala” se păstrează 5 ani. 28. Dosarul „Procese verbale și alte documente ale comisiilor metodice” se păstrează permanent. 29. Dosarul „Îndrumări metodice, dări de seamă privind perfecționarea cadrelor didactice și a maistrilor instructori, corespondență și lucrări referitoare la consfătuiri și la activitatea cercurilor pedagogice” se păstrează 5 ani (Comisia de selecționare). 30. Dosarul „Tabele de repartizare în producție a absolvenților, confirmări privind încadrarea absolvenților claselor a X-a și a XII-a de liceu în producție sau în stagiul de practică” se păstrează 10 ani.

31. Dosarul „Organizarea și desfășurarea activității bibliotecii școlare: referate, procese verbale, tabele, situații etc.” se păstrează 15 ani. 32. Dosarul „Dosar burse (cereri, fișe sintetice, decizii acordate, state de plată)” se păstrează 15 ani. 33. Dosarul „Lista legitimațiilor eliberate contra-cost, procese-verbale de distrugere a bonurilor consumate zilnic, notă de efectul zilnic la cantină, listă zilnică de alimente” se păstrează 5 ani. 34. Dosarul „Cerere pentru cazare în cămin, lista bunurilor folosite individual și în cămin” se păstrează 2 ani. 35. Dosarul „Bon de echipament predat elevilor din învățământul profesional” se păstrează 5 ani. 36. Dosarul „Acte justificative privind decontarea sumelor încasate prin comitetele cetățenești de părinți” se păstrează 15 ani. 37. Dosarul „Inventare de cameră și bonuri de mișcare privind mijloacele fixe” se păstrează 5 ani. 38. Dosarul „Situații privind existența și mișcarea materialelor și a mijloacelor fixe (tabele, procese-verbale, fișe, registre)” se păstrează 15 ani. 39. Dosarul „Correspondență privind procurarea de materiale de întreținere și rechizite” se păstrează 2 ani. 40. Dosarul „Bonuri de materiale” se păstrează 15 ani.

41. Dosarul „Schite, planuri privind locul școlii” se păstrează permanent. 42. Dosarul „Contracte, devize, avize, procese verbale privind amenajările și reparațiile curente” se păstrează 15 ani. 43. Dosarul „Procese verbale, referate, corespondență în legătură cu măsurile pentru paza contra incendiilor” se păstrează 5 ani. 44. Dosarul „Correspondență privind efectuarea unor reparații curente (mobiler, telefon, radio, televizor)” se păstrează 2 ani. 45. Dosarul „Procese verbale, bonuri de magazie privind transferul de bunuri disponibile” se păstrează 15 ani. 46. Dosarul „Procese verbale privind casări de materiale” se păstrează 5 ani. 47. Dosarul „Referate de necesitate” se păstrează 2 ani. 48. Dosarul „Acte privind mijloacele de transport” se păstrează 2 ani după expirare. 49. Dosarul „Correspondență privind aprovizionarea cu carburanți și lubrifianti” se păstrează 2 ani. 50. Dosarul „Correspondență privind prestări de servicii (apă, canal, electricitate)” se păstrează 2 ani. 51. Dosarul „Balanțe trimestriale și anuale cu justificările materialelor folosite” se păstrează 5 ani. 52. Dosarul „Liste, cataloage și alte acte privind prețurile produselor realizate în ateliere” se păstrează 10 ani. 53. Dosarul „Contracte economice și corespondența respectivă: stocuri de materiale (situații, inventare etc.)” se păstrează 10 ani. 54. Dosarul „Planuri de normare a consumurilor de materiale (baremuri)” se păstrează 5 ani după expirare. 55. Dosarul „Propuneri pentru planuri de venituri și cheltuieli ale mijloacelor bugetare și speciale, extrabugetare centralizate” se păstrează 5 ani. 56. Dosarul „Acte justificative care stau la baza înregistrărilor în conturi, note contabile” se păstrează 15 ani. 57. Dosarul „Fișe analitice” se păstrează 15 ani. 58. Dosarul „Fișe de conturi sintetice” se păstrează permanent. 59. Dosarul „Dări de seamă contabile” lunare se păstrează 3 ani, trimestriale se păstrează 5 ani, anuale se păstrează permanent. 60. Dosarul „Balanțe de verificare” se păstrează 15 ani.

61. Dosarul „Planul forțelor de muncă și al fondului de retribuție: dări de seamă statistice privind realizarea (anual)” se păstrează permanent. 62. Dosarul „State de retribuție și fișe personale de retribuție” se păstrează 70 de ani. 63. Dosarul „Correspondență privind operațiuni contabile-financiare care nu se anexează la notele contabile” se păstrează 5 ani. 64. Dosarul „Correspondență, procese-verbale referate privind recuperarea din contul obștesc” se păstrează 15 ani. 65. Dosarul „Fișe de magazie” se păstrează 15 ani. 66. Dosarul „Documente privind garanțiile de gestiune” se păstrează 15 ani. 67. Dosarul „Procese-verbale, corespondență și alte acte remise de organele de control financiar” se păstrează 15 ani. 68. Dosarul „Adrese, procese verbale, planuri privind problemele de igienă și protecția muncii” se păstrează 5 ani. 69. Dosarul „Situații privind controlul medical periodic al elevilor și al personalului” se păstrează 30 ani. 70. Dosarul „Ordine, instrucțiuni, nomenclatoare indicatoare de termene de păstrare a documentelor și inventare de documente arhivistice și lucrări de selecționare a documentelor cu corespondența respectivă” se păstrează permanent.

71. Dosarul „Fișe de înscriere la definitivare în învățământ” se păstrează 10 ani. 72. Dosarul „Fișe de înscriere la probele pentru obținerea gradului (II sau I)” se păstrează 10 ani. 73. Dosarul „Lista nominală cu personalul didactic și maistrii instructori înscriși la activitatea de perfecționare” se păstrează 10 ani. 74. Dosarul „Jurnal de evidență prezenței cursanților la sesiuni de activități colective cu personalul didactic și maistrii-instructori” se păstrează 5 ani după expirare. 75. Dosarul „Catalog cu rezultatele la colocvii și examene de la cursurile de reciclare (pentru învățători, educatori sau profesori — pe specialități)” se păstrează permanent. 76. Dosarul „Catalog cu rezultatele examenului de definitivare sau pentru obținerea gradului II” se păstrează permanent. 77. Dosarul „Condică pentru evidența prezenței și activității personalului didactic” se păstrează 40 ani. 78. Dosarul „Fișa de in-

cadrare cu personalul didactic” se păstrează permanent. 79. Dosarul „Catalog cu rezultatele probelor de examen pentru obținerea gradului I” se păstrează permanent.

DOCUMENTE PRECONSTITUITE

1. „Registru de intrare și ieșire al corespondenței” se păstrează 30 de ani. 2. „Cartea școlii” se păstrează permanent. 3. „Registru pentru înscrierea copiilor în grădinițe” se păstrează permanent. 4. „Registru pentru înscrierea și evidența elevilor din învățământul obligatoriu de 10 ani” se păstrează permanent. 5. „Registre matricole” se păstrează permanent. 6. „Registru de inspecție” se păstrează permanent. 7. „Registru de evidență a elevilor din licee, școli profesionale, a studenților menținuți în grija Casei de copii” se păstrează permanent. 8. „Registru general de evidență a copiilor asistați în casele de copii” se păstrează permanent. 9. „Registru de procese-verbale ale cadrelor didactice de serviciu pe școală” se păstrează 2 ani. 10. „Registru de evidență a ștampilelor și sigiliilor” se păstrează permanent.

11. „Registru de evidență repartizării în producție a absolvenților învățământului liceal și profesional” se păstrează permanent. 12. „Registru pentru evidența actelor de studii primite sau eliberate” se păstrează permanent. 13. „Cotoarele actelor de studii eliberate și formulare complete și neeliberate” se păstrează permanent. 14. „Registru de procese-verbale privind consiliul de conducere al școlii și activitatea sa” se păstrează permanent. 15. „Registru de procese-verbale ale adunărilor generale ale personalului didactic” se păstrează permanent. 16. „Registru de organizarea și mișcarea fondului bibliotecii” se păstrează permanent. 17. „Registru de evidență cititorilor” se păstrează 15 ani. 18. „Cataloge de clasă” se păstrează 10 ani (Comisia de selecționare) cataloagele anterioare anului școlar 1963—1964 se vor păstra permanent. 19. „Cataloge cu rezultate la examenul de bacalaureat și la examenele diferențiale” se păstrează 50 ani (Comisia de selecționare). 20. „Cataloge cuprinzând rezultatele la examenul de corigență” se păstrează 20 ani.

21. „Cataloge cu notele acordate la susținerea probelor practice de la sfârșitul trimestrului, semestrului, anului școlar sau al cursului de calificare” se păstrează 20 ani. 22. „Dispozițiile de repartizare pentru absolvenții învățământului profesional, treptei I și a II-a de liceu” se păstrează 10 ani. 23. „Tabel nominal cuprinzând persoanele înscrise la cursul de calificare la locul de muncă” se păstrează 5 ani. 24. „Registru de evidență cursurilor de calificare la locul de muncă” se păstrează 20 de ani. 25. „Adrese de solicitare a copieii de pe foaia matricolă, de transmitere a acesteia către solicitant și de confirmare de primire” se păstrează 10 ani. 26. „Registru de evidență a formularelor actelor de studii primite de unitățile din învățământ și a celor eliberate absolvenților” se păstrează permanent. 27. „Borderoul de expediere a corespondenței” se păstrează 2 ani. 28. „Cărțile de muncă” se păstrează 70 ani (Comisia de selecționare). 29. „Condică de prezență la serviciu a personalului administrativ” se păstrează 3 ani.

NOTA: Comisiile de selecționare a materialului arhivistic, care funcționează în unitățile de învățământ conform Decretului 472/1971 privind Fondul arhivistic național al Republicii Socialiste România — amintite la unele din documentele din acest Nomenclator Indicator — au îndatorirea ca după expirarea termenului de păstrare a documentelor de la pozițiile 1, 8, 12, 13, 16, 24 și 29, precum și de la pozițiile din capitolul „Documente preconstituite”, 18, 19 și 20 să examineze documentele respective și să aprecieze, pe baza normelor în vigoare la data selecționării, care dintre documentele examinate vor fi păstrate în continuare și care nu mai interesează unitatea respectivă de învățământ.

Sărbătorirea „Zilei învățătorului” a prilejuit în școlile și instituțiile de învățământ de pe întreg cuprinsul patriei diverse manifestări omagiale, care de care mai interesante și mai atractive — de laudă și cinstire a tuturor celor care prin profesiune și vocație răspund de instruirea și educarea tinerelor generații. Din numărul mare de pluciri sosite pe adresa redacției, care ne încunostăim despre aceste manifestări desprindem câteva: De pe plaiuri teormănene primim foaia volantă „Omagiu învățătorului” editată de Inspectoratul școlar și Casa personalului didactic la această sărbătoare a încrederei și responsabilității, cum citim pe frontispiciul publicației. Tot în județul Teleorman s-a vernisat expoziția de pictură și grafică (deschisă și în prezent) cu lucrări ale profesorilor de desen din școlile acestui județ. O foaie volantă, „Educatorul”, primim și din Arad, editată cu același prilej sărbătoresc, iar cataloagele „Pași spre lumină” și „A doua expoziție de artă plastică a cadrelor didactice din județul Arad” vorbesc despre pasiunea și harul slujitorilor școlii în domeniul artei fotografice și al picturii

și sculpturii. ● O expoziție de pictură s-a deschis și la Focșani, sub egida Casei personalului didactic a județului Vrancea și a Comitetului Sindicatului învățământ din localitate. Ea se intitulează „Curcubul păcii”, și este dedicată, de asemenea, „Zilei învățătorului”. ● „Matematica, școala și producția” a fost titlul unei importante consfătuiri interjudețene desfășurate la Deva în organizarea Inspectoratului școlar al județului Hunedoara, Casei personalului didactic și filialelor Deva și Petroșani ale Societății de matematică. Participanți: profesori de matematică și cadre didactice universitare din județele Hunedoara, Timiș și Cluj, precum și din Capitală. ● O manifestare cu caracter științific și educativ: simpozionul de geografie de la Galați, pe tema „Ocotirea mediului inconjurător” având drept gazdă pe elevii Liceului pedagogic „Costache Negri”, iar ca invitați pe elevii liceelor sanitare și de științe ale naturii. Manifestarea a avut loc la 5 iunie, cind pe plaiul se sărbătorește Ziua mondială a mediului ambiant. O zi care ar trebui să devină cit un întreg an! (Prof. Dumitru Cioarec). ● La Pitești — ne scrie vechiul nostru colaborator, prof. Dumitru Anghel — a avut loc un reușit „Concert coral al generațiilor” la care s-au produs, sub baghetă profesoarei-dirijoare Margareta Șerbănoiu, trei coruri școlare din localitate („Muguras” și „Primăvara” de la Școala nr. 2 din localitate și „Sinzienă” de la Liceul „Zinca Goleșcu”). Amfi-

trion: compozitorul Laurențiu Profeta. ● O festivitate emoționantă ni se semnalează din satul Drăcești, comuna Drăcești, județul Teleorman: ultimul cerc pedagogic al învățătorilor a fost dedicat învățătorului Anton Popescu, cu ocazia ieșirii sale la pensie, după o îndelungată și fructuoasă carieră pedagogică. I dorim și în continuare o activitate neobosită. ● „Clopoțel” este numele revistei Școlii nr. 1 cu clasele I—VIII din Baia Mare, revistă sosită pentru prima dată în redacția noastră. O revistă plină de prospețime; citind-o, auzi parcă un sunet cristalin de... clopoțel. ● Cercul pedagogic pentru educatori din casele de copii școlari și preșcolari din Capitală s-a desfășurat la Casa de copii nr. 3, sector 3, avind, ca teme: „Educația civică revoluționară-politică în casele de copii” și „Structuri ale educației în Casa de copii școlari”. (Prof. Gheorghe Statnic). ● Sub genericul „Noua calitate în activitatea pionierescă”, Consiliul județean Arad al Organizației Pionierilor a organizat un simpozion de mare anvergură, desfășurat pe mai multe secțiuni. Pe lângă lucrările prezentate și dezbătute, participanții la simpozion au vizitat expoziția de creație fotografică a pionierilor și școliarilor din județ, au vizionat filme de scurt metraj ale cinecluburilor caselor pionierilor și școlimilor patriei din Arad, Pincota, Nădlac (Prof. dr. Lizica Mihuț). ● Pe scena casei de cultură din orașul Negotin (R.S.F. Iugoslavia) formațiile artistice ale Sindica-

tului învățământ din Drobeta Turnu Severin au prezentat un valoros program artistic (Prof. Dumitru Cojocaru). ● Consemnăm două simpozioane din Capitală, în organizarea Inspectoratului școlar al municipiului București și Casei personalului didactic: „Educația materialist-științifică a elevilor, componentă fundamentală a procesului instructiv-educativ” și „Contribuții la perfecționarea învățământului tehnologic”. ● Din Suceava primim știrea că în această localitate între 6 noiembrie a.c. își va desfășura lucrările „Al VII-lea simpozion național de istorie agrară a României”.

D. CICHIRĂ

INTILNIRI COLEGIALE

Promoția 1952 a Școlii pedagogice din Sighet-Maramureș anunță întâlnirea sa după 30 ani, care va avea loc în zilele de 28 și 29 august 1982 la Sighet. Sînt invitați și foștii noștri profesori. Rugăm confirmați participarea pe adresa colegului Dinică I. Grigore, comuna Berberești, județul Vilcea, cod 1000.

Ampla lecție de educație a vacanței

Toți elevii — de la mic la mare — sînt acum în vacanță. De fapt aceasta se vede, se simte peste tot, pentru că prezența lor a adus, la munte sau la mare, în orașele sau satele unde își petrec zilele de odihnă un aer tonic, de prospectime, de veselie și tinerete.

Au început deci binemeritatele luni de vacanță, dar parcă anul acesta, mai binevenite și mai mult meritate după un an școlar care — știm bine — a debutat cu acea impresionantă, pasionantă și încărcată de dăruire și rivnă, lecție de patriotism desfășurată în perimetrul larg al ogoarelor patriei, la care au participat, alături de profesori, și mil de elevi și care s-a încheiat cu succese frumoase la învățătură. Iar acum răsplăta, premiul acesta acordat ca în fiecare an cu generozitate mililor și zecilor de mil de copii și tineri numiți, într-un cuvînt, **vacanță**, dar încărcat de acțiuni cu bogat conținut educativ de interesante, atractive, acțiuni pentru toate vîrstele și preferințele.

Despre câteva din aceste acțiuni am aflat în convorbirea recentă pe care am avut-o cu tovarășul Marin Iliescu, director în Ministerul Educației și Învățămîntului.

— **Atenția și grija deosebită pe care partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, o acordă educării comuniste, revoluționare a tineretului, pregătirii sale multilaterale, sînt regăsite în cuvintele și îndemnul adresate de secretarul general în Expunerea rostită la Plenara lărgită din 1—2 iunie a.c. și în cea de la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Ce se întreprinde, tovarășe director, pentru ca tineretul nostru să poată cunoaște profund acest deosebit de important document-program pe care-l reprezintă expunerea din 1—2 iunie?**

— Ceea ce definește această vacanță este bogatul conținut educativ politic și ideologic pe care-l îmbracă acțiunile sale. Prin grija ministerului nostru, a Comitetului Central al U.T.C. și a Consiliului Național al Organizației Pionierilor, fiecare acțiune oferită elevilor va continua procesul instructiv-educativ din școală — cu alt specific — avînd menirea să facă elevilor cunoscută politica partidului nostru, ideile de mare valoare teoretică și practică ale secretarului general, realizările pe care poporul, patria noastră le-au dobîndit în special de la cel de al IX-lea Congres al partidului. Un loc important va fi acordat activităților pentru studierea și cunoașterea de către toți elevii a tezaurului de idei cuprinse în Expunerea din 1—2 iunie privind stadiul de dezvoltare economică socială a țării, a obiectivelor fundamentale pentru etapa actuală, pentru cunoașterea istoriei milenare a poporului român, a luptei sale pentru afirmarea ființei proprii, pentru libertate națională, pentru independență și unitate. La cluburile de vacanță, în tabere se vor organiza dezbateri, informări politice, întâlniri cu activiștii de partid și cu oameni ai muncii, vizite la unități economice și industriale, în unități agricole, la locuri și monumente istorice care atestă prezența milenară a poporului nostru pe aceste meleaguri, lupta eroică pentru libertate și independență.

De asemenea, în zilele vacanței elevii vor da glas dorinței de pace a poporului nostru prin participarea la ample acțiuni consacrate luptei pentru pace și dezarmare: marșuri, spectacole cu tematică adecvată, expoziții de desene și fotografii. Se vor încheia de asemenea concursurile festivalurilor „Copiii lumii cîntă pacea” și „Copiii lumii doresc pacea”.

— **Alături de aceste activități menite să contribuie la educarea comunistă, revoluționară a elevilor vacanța înscamă și odihnă în aer liber, activități sportive, artistice, drumești. Ce ne spuneți despre asemenea acțiuni?**

— O mare parte dintre elevi își vor petrece vacanța la cluburi, la casele științifice și tehnice pentru tineret, casele pionierilor și școlimilor patriei. Programe variate, bogate în conținut le vor umple zilele, le vor îmbogăți mințile și sufletul. Pregătiri pentru etapa de masă a Festivalului național „Cîntarea României”, activități în cercurile științifice și tehnico-aplicative, vizionări de filme, spectacole, seri distractive, sînt cîteva din activitățile cuprinse în bogata agendă a acestora.

În ceea ce privește taberele de odihnă, bine dotate și amenajate — multe organizate pe diferite profile — vor fi populate cu peste 350 000 de pionieri și școlari. Excursii și drumeții pentru cunoașterea patriei, carnavaluri, focuri de tabără, programe distractive, antrenamente, concursuri sportive sub genericul „Daciada taberei”, acțiuni de educație igienico-sanitară, de educație rutieră finalizate prin concursurile „Sanitarii pricepuți” și „Cel mai bun miniajant de circulație” și multe altele vor aduce bucuria unei odihne plăcute și reconfortante.

Pentru pasionații turști — peste 560 000 — se vor organiza numeroase excursii județene și interjudețene, expediții „Cutezători” pe itinerare care vor urmări, mai ales, cunoașterea realizărilor economiei naționale, frumusețile urbanistice și naturale, oamenilor noștri minunați.

— **Dar sportul, activitatea predilectă a vacanței?**

— Într-adevăr în vacanța mare fiecare copil și tînăr poate face sport după placul inimii. Concursuri și întreceri la toate

disciplinele, centre de inițiere în diferite ramuri de sport — în special pentru învățarea și practicarea inotului, acțiuni în cadrul „Daciadei” — tot ce poate concura la dezvoltarea fizică, armonioasă a copiilor și tinerilor nu va lipsi din programele de vacanță.

— **Știm că în fiecare vacanță copiii și tinerii noștri se alătură, prin muncă făcută cu dragoste și pasiune, efortului părinților lor pentru bunăstarea și propășirea patriei. Participarea lor în diferite acțiuni de muncă patriotică — începînd cu munca pe șantierele naționale ale tineretului și pînă la stringerea de plante medicinale — este dovada concretă a eficienței activității educative a școlii, a aderenței tineretului nostru la politica partidului.**

— Fiecare vacanță aduce noi ilde de muncă entuziastă, plină de dăruire a tineretului nostru pentru dezvoltarea industriei și economiei. Vacanța aceasta, în lucrările din agricultură vor participa peste un milion de elevi. Pe cele nouă șantiere naționale și locale vor munci peste 16 800 elevi și studenți organizați în serii de 1—3 luni. Numeroși tineri vor participa, de asemenea, la gospodărirea și întreținerea stațiunilor turistice, monumentelor istorice și ale naturii, la stringerea plantelor medicinale, la întreținerea și refacerea marcajelor turistice din cadrul acțiunii „Asaltul Carpaților”, a fructelor de pădure, la colectarea și valorificarea materialelor refolosibile, creșterea animalelor mici, a păsărilor, a viermilor de mătase, efectuarea lucrărilor de întreținere a loturilor școlare și a culturilor preluate în acord global.

— **Ca și la școală, în vacanță, prezența educatoarelor, învățătorilor și profesorilor este permanentă și de neînlocuit. Ce ne puteți spune despre acest lucru?**

— Mai întîi, despre numărul mare al educatoarelor, învățătorilor și profesorilor angajați în organizarea și buna desfășurare a vacanței: peste 15 000. Toți au fost pregătiti în comandamentele județene de organizare și desfășurare a vacanței asupra problematicei și a conținutului activităților de vacanță, asupra tuturor aspectelor pe care le ridică buna organizare a timpului liber. Întîi de toate, în selecționarea lor s-a ținut seama de experiența didactică și pedagogică, de pasiunea și dragostea față de profesie, de copil, de priceperea de a se apropia de el, de a și-l face prieten. Aceasta, cu atît mai mult cu cît specificul „trimestrului IV” le oferă toate condițiile.

MONICA ROBEA

Porniți cu noi în drumeție!

Pentru noi și preșcolarii noștri, plimbările, excursiile, vizitele au devenit o pasiune, copiii obișnuindu-se cu un mers organizat pe distanțe din ce în ce mai mari. Desfășurarea în aer liber a tuturor activităților de educație fizică contribuie, de altfel, la călătoria organismului, întărirea sănătății, realizarea unei înțelegeri corecte, întărirea aparatului locomotor și dezvoltarea capacității motrice.

Pentru șoimii de la unitatea noastră, cunoașterea ținutului natal este o imagine concretă a patriei, redusă la dimensiuni accesibile, unde ei văd, intuiesc, prin toate simțurile, înfăptuirile regimului nostru și transformările innoitoare ce au loc, sub ochii lor.

În realizarea excursiilor și drumețiilor, a plimbărilor în natură, am acordat o atenție deosebită atît alegerii celor mai semnificative obiective din multitudinea ce ne înconjoară, cît și momentului favorabil. Cunoscînd bine traseul, am stimulat manifestările emoționale ale copiilor, învățîndu-l să se bucure de frumusețile naturii și ale mediului social. Am început de la mediul cel mai apropiat copilului și anume grădinița și împrejurimile ei, cu obiectivele cele mai semnificative: Casa pionierilor și șoimilor patriei, Școala nr. 6, monumente, Grădinița de copii nr. 8 etc. Convingîndu-mă, din discuții, că și cunosc bine cartierul, am pornit mai departe într-o excursie de cîteva ore, sub genericul „Să ne cunoaștem orașul”, care avea drept scop lărgirea sferii de reprezentări cu privire la orașul natal. Am fixat dinaintea un traseu care urmărea cunoașterea obiectivelor mai importante: Întreprinderea de confecții „Textila”, Mecanica, Consiliul Popular, I.P.L., C.F.S., Fabrica de piine, strada principală Ștefan cel Mare etc.

Grupele de șoimi pornite în drumeție au fost impresionate de numărul mare de blocuri în care locuiesc muncitorii, au văzut școli, parcuri, magazine cu auto-servire.

Am făcut un popas la monumentul eroilor, unde șoimii au aflat despre unul din dorobanții vasluieni, Constantin Turcanu, au contemplat statuia lui Ștefan cel Mare din centrul orașului, cea de la Podul Înalt; astfel au aflat multe lucruri interesante despre trecutul glorios al orașului în care locuiesc și, mindri, și-au continuat drumeția în parcul Copou, unde au pornit într-un adevărat marș al șoimilor, cu gîndul de a fi mereu în frunte.

Cu ajutorul autobuzului care i-a trans-

Aspecte ale educării materialist-științifice și umanist-revoluționare a elevilor

Traducerea în fapt a istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al P.C.R., a sarcinilor reieșite din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c., la Congresul educației politice și al culturii socialiste privind educația materialist-științifică și umanist-revoluționară a maselor în general și a tineretului școlar în special, impune continuarea perfecționării a activității didactice, îndeosebi în domeniul științelor sociale. De aceea, formarea unei gândiri întemeiate pe cunoașterea legilor naturii și folosirea lor în interesul omului devine direcția principală a modelării conștiinței noi, revoluționare a tineretului școlar.

Pentru tineretul nostru interesul spre științele sociale se vădește în nevoia de a-și motiva judecățile și opțiunile valorice în vederea integrării lui optime în viață, pentru selectarea acțiunilor la care este solicitat să participe, pentru a-și lărgi posibilitatea de selectare a informațiilor pe care le posedă sau le dobîndește, cu alte cuvinte, de a-și defini locul și menirea în sistemul social global.

Firește, obiectivele enunțate mai sus sînt realizate nu numai prin intermediul lecțiilor de predare-învățare, ci și prin alte metode, forme și mijloace de lărgire a cunoștințelor, de sedimentare a convingerilor și deprinderilor.

Plecînd de la convingerea că deși toate disciplinele de învățămînt contribuie, în modalități diferite, la formarea gândirii științifice și a unei concepții umanist-revoluționare despre lume și viață, considerăm totuși că științele sociale sînt, prin excelență, predilecte acestei activități. Prin însuși statutul epistemologic ce-l au, și prin caracterul lor formativ, aceste discipline sînt direcționate în școala românească spre formarea unei gândiri pozitive, active și permanente deschise spre analiză și cercetare. În acest scop, pentru fiecare temă stabilită prin programa de filozofie, lecția reprezintă forma principală de organizare a procesului instructiv-educativ. Fie că este vorba de comunicarea unor cunoștințe noi, de recapitularea și sistematizarea unor cunoștințe deja însușite, de formarea unor deprinderi și deprinderi practice sau de verificarea cunoștințelor dobîndite, lecția de filozofie este întotdeauna o activitate didactică de formare a omului nou, cu o concepție

ateist-științifică asupra lumii. Astfel, începînd cu tema „Obiectul filozofiei”, continuînd cu lecțiile: „Problema fundamentală a filozofiei”, „Revoluția înfăptuită de marxism în filozofie”, ca și prin lecții ca „Materialitatea lumii”, „Conexiune universală și determinism”, „Teoria materialist dialectică a dezvoltării”, „Teoria cunoașterii” și, încheind cu lecțiile de materialism istoric — „Concepția materialistă asupra istoriei”, „Revoluțiile sociale și rolul lor în dezvoltarea societății”, „Conștiința socială” s.a., se oferă elevilor o concepție totalizatoare despre lume, exprimată în termeni conceptuali, ordonată logic în structuri demonstrative și cu funcții aplicative multiple. Asemenea lecții conduc la formarea în mintea elevilor a unui sistem de cunoștințe despre univers ca totalitate; ele oferă, totodată, o anumită concepție despre sensul existenței umane, o atitudine determinată față de viață și în consecință un ideal de acțiune, istoricește și socialmente condiționate de practică. Sub acest aspect, gîndirea și, respectiv, atitudinea filozofică față de realitate, realizate prin intermediul lecțiilor, permit elevilor să-și cristaliceze construcția și reconstrucția continuă a idealului lor de viață, să-și realizeze propria lor personalitate. De aceea, activitatea la catedră a profesorului de filozofie are întotdeauna în vedere procesul formării unor oameni ale căror năzuințe sînt adînc ancorate în viața socială, economică și politică a țării.

Lecțiile de filozofie, de științe sociale în general, reprezintă cadrul de formare a concepției ateiste a elevilor. Cum însă formarea unei gândiri care să excludă credința în supranatural este complexă, acestei principale metode, trebuie să se alăture alte forme și metode care să întregască educația prin lecții. Cu alte cuvinte, obiectivele și finalitatea educației materialist-științifice și umanist-revoluționare se cer realizate nu numai prin lecții ci printr-o multitudine de metodologii între care: conferințe, dezbateri, consultații, răspunsuri la întrebări, simpozioane, sesiuni de referate și comunicări, întâlniri cu oameni de știință, diferite activități practice și metodice, toate oferind posibilitatea acumulării și formării cunoștințelor și convingerilor asupra științei. Experiența noastră didactică arată că o educație eficientă se realizează prin folosirea tuturor formelor muncii politico-ideologice și culturale-educative. De aceea, ținînd seama de principiul metodic potrivit căruia orice subiect științific poate prileji interpretări de pe poziții materialist-dialectice, profesorul de științe sociale colaborează cu cadrele didactice de la celelalte discipline școlare, scriind și făcînd apel la filozofie, să adopte o atitudine materialistă și să dezvolte la elevi convingeri științifice ferme și un comportament corect.

În întreaga activitate instructiv-educativă din școală sînt necesare receptarea, prelucrarea și sinteza noutăților științifice, integrarea lor operativă în procesul predării-învățării, prin folosirea unui limbaj filozofico-științific potrivit înțelegerii elevilor.

O modalitate eficientă care contribuie la formarea concepției materialist-științifice o constituie valorificarea, atît în cadrul lecțiilor cît și al altor forme instructiv-educative, a tradițiilor ateiste ale culturii, gândirii tehnico-științifice, social-politice și filozofice românești și universale. Desigur, în orice situație, profesorul de științe sociale trebuie să acorde atenție combaterii argumentate a concepției și mentalităților religioase, creînd totodată un climat de dezbateri deschise, sinceră, a oricăror probleme legate de teoriile neștiințifice. În această privință s-au dovedit eficiente dezbaterile în cadrul cercurilor ateiste, precum și antrenarea elevilor pentru a elabora și prezenta referate științifice urmate de discuții.

Utilizînd aceste forme, elevii au posibilitatea de a studia, cunoaște și folosi surse bibliografice cu conținut materialist-științific; ei dobîndesc totodată experiența necesară combaterii concepțiilor idealiste și mistico-religioase. Același efect pozitiv îl are punerea la dispoziția elevilor, prin cabinetele de științe sociale, a unor surse de informare și documentare pe teme filozofice cum sînt: bibliografii, planuri tematice, scheme și grafice, alte materiale ilustrative, filme, diapozitive, benzi magnetice etc. toate lărgind gama formelor și metodelor educative ateiste. Iată de ce, predarea-învățarea științelor sociale ca și utilizarea celorlalte forme și metode de amintite mai sus, nu se referă doar la transmiterea unor anumite cunoștințe asupra modului cum este lumea, ci ele au menirea de a-i determina pe elevi să opteze pentru un anumit mod de realizare a unei lumi noi, drepte și bune, întemeiate pe cunoștințe și convingeri laice. Totodată, întregul proces de instrucție și educație școlară presupune o angajare politico-ideologică, capabilă să mobilizeze pe toți tinerii la înfăptuirea sarcinilor politice, economice și sociale care stau în fața noastră în etapa actuală.

Educatore IOANA MIRON
Grădinița nr. 9 din Vaslui

Prof. PAUL ȘIPUREL
Liceul industrial nr. 2 din Roman

Exigențe și repere

EXAMENE DE DEFINITIVARE ȘI GRADUL II

Dezbateri în universități și licee pedagogice

Mai este o lună și jumătate până la susținerea examenelor pentru definitivare și în vederea obținerii gradului II, prilej de evaluare a muncii desfășurate la catedră și a pregătirii individuale a cadrelor didactice stagiare și definitive din învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, care sînt înscrise la aceste examene. Examenele vor evidenția importanța sistemului de perfecționare a personalului didactic pentru creșterea calității învățământului românesc contemporan, pentru dezvoltarea laturii sale formative.

Dorind să oferim educatoarelor, învățătorilor și profesorilor care se vor prezenta în luna septembrie la aceste examene (definitivativ: 1—6 septembrie; gradul II: 7—11 septembrie) repere orientative, utile studiului în această perioadă premergătoare, ne-am adresat factorilor care răspund de realizarea perfecționării în învățământ, reprezentanți ai universităților și liceelor pedagogice din București, Iași și Cluj-Napoca. Așadar, le dăm cuvîntul pentru a preciza unele aspecte referitoare la exigențele acestor probe de verificare a cunoștințelor de specialitate, pedagogice, psihologice, metodice și din domeniul științelor sociale.

Universitatea București

Perfecționarea educatoarelor, perfecționarea educației

Conf. univ. dr. Grigore Brincus, șeful Catedrei de limbă română contemporană, Facultatea de filologie:

Examenele verifică felul în care pregătirea din anii facultății — la care se adaugă studiul cercetărilor recente ale criticii și istoriei literare, ale lingvisticii și problemelor de gramatică română — este valorificată în procesul instructiv-educativ. În predarea la clasele gimnaziale și liceale intervine o operație de sinteză judicioasă pe temelia unei solide culturi de specialitate și generale, pentru a extrage din volumul informațional necesar unui bun profesor ceea ce este folositor elevilor, ținînd seama de prevederile programelor de învățămînt și de nivelul de școlarizare. Aceste exigențe, în acord cu pedagogia modernă, conduc la satisfacția de a ne întîlni la examene cu candidații care demonstrează că sînt la zi cu noile apariții editoriale, că citesc revistele de specialitate, că stăpînesc tehnologiile didactice moderne, care pun de acord conținutul manualelor în vigoare cu problematica actuală a limbii și literaturii române, reflectată în cursuri universitare și în studii științifice de specialitate (de exemplu, categoria gramaticală a predicativului suplimentar). Cerințele examenului de limbă română sînt întemeiate pe concepția gramaticii moderne, conform căreia studiul morfologiei și sintaxei nu poate fi rupt de scopul fundamental al învățării limbii române în școală, acela de a dezvolta capacitățile și deprinderile elevilor de exprimare orală și scrisă, corectă și îngrijită, de a le îmbogăți vocabularul, de a le facilita descoperirea bogăției de mijloace de comunicare a gândurilor, sentimentelor, ideilor în opere de artă sau în lucrări științifice. Deci compartimentele gramaticii trebuie privite funcțional, gramatica fiind un mijloc de largire a ariei posibilităților lingvistice ale elevilor, materializate în toate celelalte discipline de învățămînt.

Un alt aspect de care trebuie să țină seama candidații la examen este cel al legăturii strînse dintre studiul limbii și al literaturii române. În lecțiile de analiză literară nu se pot ignora cunoștințele de limbă referitoare, de exemplu, la categoriile vocabularului — neologisme, arhaisme — sau la diversele variații fonetice ale cuvintelor, cu valoare stilistică etc. Aglomerarea de verbe în opera lui I. Creangă determină dinamica narativă; poezia lui M. Eminescu nu poate fi înțeleasă în afara lingvisticii textului, limba literară folosită de poet fiind în concordanță cu conținutul tematic și filozofic al operei sale. Neologismul trebuie explicat în contexte minimale care evidențiază specificul lui sintactic (regimul prepozițional sau cazul verbal).

Conf. univ. dr. Ioan Cerghit, șeful Catedrei de pedagogie și psihologie, Facultatea de istorie și filozofie: În programa pentru examenul de definitivare și gradul II una din cerințe este de a se cunoaște direcțiile actuale de dezvoltare și modernizare a învățămîntului, în lumina hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, Congresul educației și învățămîntului, a Legii educației și învățămîntului. La acestea este firesc să se adauge sarcinile ce revin educatoarelor școlii românești din documentele Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c. și din cele ale Congresului educației politice și culturii socialiste. Aceste teme de actualitate formează și subiecte pentru examen. De exemplu, „Factori determinanți ai modernizării

învățămîntului“. În tratarea acestora este bine ca profesorii să accentueze transformările economice și social-politice din societatea socialistă românească, progresele științei și ale tehnicii contemporane, precizînd direcțiile de modernizare a învățămîntului și aspectul sistemic al modernizării (modernizarea conținutului, metodelor, mijloacelor de învățămînt, arhitecturii școlare, a gândirii pedagogice a cadrelor didactice, a perfecționării etc.). Un alt subiect se referă la dezvoltarea multilaterală a personalității. Acesta fiind obiectivul major al învățămîntului, trebuie să se știe clar în ce direcție se acționează pentru formarea omului nou: largirea orizontului de cunoaștere al tuturor tinerilor care absolvă o formă de școlarizare; pe temeiul acestor cunoștințe, școala are misiunea de a forma elevilor concepția științifică materialist-dialectică despre existență, conștiința politică, de a-i pregăti temeinic pentru viață și muncă, de a le cultiva patriotismul socialist și spiritul revoluționar; de asemenea, școala românească asigură o pregătire politehnică a tineretului școlar în vederea însușirii unei competențe profesionale.

Toate sarcinile școlii trebuie privite în perspectiva nouă a educației permanente. Candidații vor scoate la iveală modalitățile prin care se aplică tehnicile de muncă individuală necesare îndeplinirii acestui scop, formația școlară fiind baza pentru autoinstruire și autoeducare de-a lungul întregii vieți.

Lector univ. dr. Ioan Neacsu, Catedra de pedagogie și psihologie: Ne întrebăm de ce apar și insuccese în rezultatele unor cadre didactice la examene? Cred că explicația constă în faptul că acestea nu personalizează experiența didactică pe care o au. Nu insistă îndeajuns asupra posibilităților de concretizare a conceptelor teoretice însușite. Este paradoxal ca cele mai multe dificultăți de interpretare și tratare să fie determinate de însuși procesul învățării, predării și evaluării cunoștințelor elevilor, deși acestea definesc competența didactică. Insistăm ca noile achiziții în teoriile învățării să se regăsească în metoda și tehnologia didactică aplicată, să se exprime în resursele creative ale procesului instructiv-educativ, să se folosească în evaluarea randamentului școlar. În prezentarea subiectului „Teoriile învățării“ (la definitivativ și la gradul II) ar trebui să se aibă în vedere următoarele elemente: tratarea conceptului de învățare, determinarea fundamentelor neuropsihologice și antropologice ale învățării, evidențierea procesualității învățării, discutarea unora din teoriile învățării cu descoperirea corespondențelor în logica și epistemologia disciplinei predate. De exemplu, teoria lui J. Piaget poate fi aplicată în predarea matematicii și fizicii; teoria acțiunilor mentale — în practica formării deprinderilor și deprinderilor la elevi; teoria semiotică a învățării — în domeniile lingvisticii; teoria învățării motrice — în educația fizică sau în activitățile practice ale elevilor. Toate acestea trebuie raportate și la particularitățile de vîrstă ale elevilor cu care se lucrează.

Cred că, în general, perfecționarea cadrelor didactice și, în special, pregătirea lor pentru examen reclamă mai multă grijă față de exprimarea într-un limbaj pedagogic științific a aspectelor curente ale procesului instructiv-educativ.

Prof. univ. dr. Vasile Bunescu, Catedra de pedagogie și psihologie: Fiecare metodă sau principiu al învățării poate constitui un subiect de examen. Esențial

este ca în prezentarea metodelor și procedurilor întrebunțate în practica predării să se pună accent pe cele participati-

Universitatea „Babeș-Bolyai“ din Cluj-Napoca

La examene și cursuri, cerințe unitare

Prof. univ. dr. Kovacs Iosif, prorector: Încep cu concluzia pe care o putem formula ținînd seama de experiența acumulată în ultimii doi ani în realizarea perfecționării pregătirii personalului didactic din învățămîntul gimnazial și liceal de către universitatea noastră: am pornit pe un drum bun. Aceasta reiese mai ales din creșterea numărului de succese și satisfacții. Munca noastră, a cadrelor universitare din acest domeniu, are în vedere, în principal, două aspecte: o bună organizare a tuturor activităților la nivelul Biroului Senatului, al catedrelor de specialitate și al fiecărui profesor, conferențiar sau lector, și o corelare a exigențelor formulate la examen cu cele manifestate și al fiecărui profesor, conferențiar sau lector, și o corelare a exigențelor formulate la examen cu cele manifestate în perioada de pregătire la cursuri și seminarii. Aș da câteva exemple: am alcătuit bibliografii selective pentru toate disciplinele de învățămînt, bibliotecile noastre au fost deschise și dimineața și după-amiaza. Patronarea de către universitate a 60 de licee din județ deschide perspectiva colaborării cadrelor didactice care predau în aceste unități școlare cu catedrele de specialitate din facultățile noastre, nouă sporindu-ne posibilitatea de a-i cunoaște mai bine și de a-i ajuta mai mult pe cei pe care îi perfecționăm.

Referitor la cursurile pregătitoare, am eliminat practica de a preda tot ceea ce cuprinde programa pentru anumite discipline, renunțînd la repetarea unor cunoștințe arhicunoscute, scoțînd în evidență ceea ce este de actualitate, noutatea.

În felul acesta răspundem solicitărilor candidaților și totodată, îi stim să se antreneze pentru consultarea bibliografiei indicate.

Ne străduim să-i ajutăm pe cei care au în mai mică măsură acces la sursele bibliografice.

Prof. univ. dr. Ioan Rus, prorector: Pentru a sprijini tocmai pregătirea individuală am recurs la elaborarea unor materiale de studiu, pe care apoi le-am multiplicat, în parte — la litografia Universității, în parte — cu sprijinul caselor personalului didactic. În cadrul Catedrei de matematică s-au dezbătut o serie de aspecte caracteristice învățămîntului preuniversitar și s-au alcătuit asemenea studii pentru profesorii de liceu. În perioada practicii, studenții — coordonați de metodisti — au rezolvat un însemnat număr de probleme de matematică din manualele liceale (geometria pentru clasele a IX-a și a X-a), acestea fiind multiplicare și distribuite beneficiarilor noștri.

Precizez că modul în care se desfășoară cursurile de pregătire a profesorilor pentru definitivativ și grade didactice poate fi mereu îmbunătățit, conducătorilor acestor activități revenindu-le datorită de a-si perfecționa ei însisi stilul de muncă. Personalul didactic care se perfecționează trebuie să simtă utilitatea informației noi transmise prin prelegeri, lucrări de laborator sau în cadrul dezbaterilor. Este dificil și nu ajută nimănui să se prezinte ultimele noutăți în domeniul matematicii fără discernămint, indiferent dacă acestea sînt sau nu necesare în procesul de predare-învățare din gimnaziu sau liceu, sau neținînd seama de specificul formei de perfecționare-reciclare, definitivativ, gradul II, gradul I. Trebuie să stim să alegem între cunoștințele care îmbogățesc cultura generală și cele indispensabile activității de predare a specialității, neuitînd să stabilim interdependența și proporția justă dintre informația științifică de specialitate și metoda predării specialității.

Prof. univ. dr. Sever Groze, Catedra de ecuații diferențiale și informatică, Facultatea de matematică: Catedra noastră acordă o atenție deosebită organizării și conținutului perfecționării, membrii ei care au astfel de sarcini fiind, în primul rînd, preocupați de calitatea propriei lor pregătiri și de găsirea unor soluții cât mai eficiente pentru a-si sprijini direct colegii din învățămîntul preuniversitar în pregătirea de specialitate și metodică. Fiindcă perfecționarea se realizează, în fapt, în fiecare zi, prin efort individual, ne-am gîndit să le oferim materiale bibliografice utile, elaborîndu-le câteva studii axate pe cerințele programelor de învățămînt: Funcții elementare (autor: Muntean Ion); Programarea matematică (Marusca Ioan); Ecuații operaționale (Groze Sever și Coman Georgehe); Elemente de logică (Both Nicolae).

ve. În subiectele care abordează formarea personalității (dezvoltarea virtuții și valorilor intelectuale, morale, politice, estetice, fizice) recomandăm să nu confundăm personalitatea multilaterală dezvoltată cu omul de cultură generală. Problema evaluării cunoștințelor elevilor să se rezolve tehnicile de evaluare progresivă și formativă de progres de care dispune profesorul. O exigență generală se referă la expunerea clară a noțiunilor fundamentale și în acest scop candidații să nu neglijeze, în perioada de studiu, lucrul cu dicționarul. Profesorii din gimnaziu și licee trebuie să fie conștienți de propria lor perfecționare, temeinica pregătire cu care se prezintă la examenul de definitivare sau pentru obținerea gradului didactice înseamnă perfecționarea procesului instructiv-educativ, creșterea calității învățămîntului românesc contemporan.

Putem spune că în general, subiectele pentru examenul de definitivativ și gradul II sînt concepute conform programelor existente și se prezintă ca în urmatoarele:

Pentru gradul II: a) Teoria lui Lagrange; b) Cabinetul de matematică și organizare, dotare și modalități de utilizare. Sau a) Teorema lui Rolle; b) Teoria matematică. (După cum se observă, al doilea subiect din fiecare examen se referă la metodică predării și la tematică).

Prof. univ. dr. Dancsuly Andrei, șeful Catedrei de pedagogie-psihologie-metodică, Facultatea de istorie-filozofie: Că ar fi folositor să evidențiem un aspect mai puțin discutat al examenelor cadrelor didactice cuprinse în activitățile de perfecționare: acela de modelare a cunoștințelor, a randamentului intelectual; profesorii — în posturile de candidați — constatînd în insiși avansurile și neajunsurile probelor scrise orale de verificare, nefiind scutiți de cunoștințele emoții, care, se pare, sînt odată cu vîrsta. Așa sînd lucrurile, e firesc ca toate aceste examene să se desfășoare în condiții optime, ca să se creeze o atmosferă socioemoțională pozitivă, primul rînd prin atitudinea examinătorilor, eliminînd rigiditatea, distanța stînjinitoare dintre examinator și examinat, atmosfera fals academică, rece, care limitează sau chiar suprimă posibilitățile comunicării deschise, schimbului reciproc de idei. Este necesar ca examenul să constituie în dialoguri vii, fructuoase, să valorifice experiența personală a profesorilor candidați (oferind unora, gestii interesante cercetării pedagogice a căror menire nu este doar de a transmite cunoștințele elevilor, ci de a le crea și gîndirea creatoare și personalitate).

Aceste lucruri sînt determinate, în măsură, de conținutul subiectelor și compun biletele pentru examen. Nu este de acord cu acele teme „enciclopedice“ care determină o pregătire bazată pe memorie, pe învățare mecanică, și lînd la amănunte. Un învățămînt modern, formativ, la toate nivelele presupune capacitatea de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice. Mai sînt cazuri în care candidații expun partea teoretică — din metodică sau la pedagogie — fără reuși să o aplice creator la munca sau cînd aspectele activității practice o bază empirică, nefiind raportate la realitatea însușită. În consecință, este necesar ca aria tematică abordată să circumscrie problemele esențiale, actuale pentru procesul instructiv-educativ relevante pentru complexitatea activității didactice, a teoriilor didactice moderne. Acest lucru poate fi împlinit dacă se impun aceleași cerințe pe întreg parcursul pregătirii, prelegerilor, seminariilor și al diului individual.

Conf. univ. dr. Maria Ciurchea, Catedra de pedagogie, psihologie și metodică (teorică predării biologiei): Pornind de la rezultatele înregistrate pînă acum în procesul perfecționării personalului didactic voi insista asupra necesității de a se ține seama de actualitate a examenelor pentru obținerea definitivativului și gradului II (cum și a celorlalte examene care formează un ciclu de perfecționare), conform principiilor interdisciplinarității, îmbinării cunoștințelor de specialitate (biologie) cu cele de pedagogie, psihologie, metodică și științe sociale. Așadar, probele trebuie să releve că, prin conținutul informațional al lecțiilor pe care le preda profesorul formează concepția matematică științifică și etică a elevilor, iar exercițiul aplicativ, aprofundează cunoștințele de cunoaștere complexă a acesteia, cu accent pe dezvoltarea gândirii critice (în vederea elaborării de soluții creative și verificarea experimentelor).

Acestea sînt, de fapt, și argumentele cu care poate convinge că este bine pregătit pentru examenul de gradul II. Biocitele de examen (de exemplu „Proiectarea unei lecții de biologie la alegere“ — în vederea operationalizării cunoștințelor“, sau „Elaborarea probelor de evaluare în raport cu obiectivele învățării“ cu concretizări din activitatea personală) respectă programa, dar solicită vezi convingătoare ale efortului creat de cadrul didactic în exercitarea profesiei pe care și-au ales-o.

Liceul pedagogic „Gheorghe Lazăr” din Cluj-Napoca

Continuitate și perseverență în pregătirea pentru examen

Prof. Adelina Bălăneanu (științe sociale): Se știe că disciplinele de Socialism științific și Probleme ale construcției socialismului în R. S. România, care constituie obiecte ale probelor orale necesare definitivării în învățământ și examenului pentru gradul II al educatoarelor și învățătorilor, sînt indispensabile formației intelectuale a acestora. Dar, fiindcă nu pot fi cuprinse în programele de învățământ preșcolar și gimnazial, pregătirea candidaților cere un efort mai mare de concentrare și impune un studiu continuu, bazat pe cunoștințele acumulate în perioada de școlarizare în liceul pedagogic, îmbogățite și actualizate cu ajutorul cursurilor de perfecționare și al învățămîntului politico-ideologic. Esențial este ca tematica referitoare la problemele teoretice ale socialismului științific sau ale construcției societății socialiste să fie abordate în strînsă legătură cu aspectele concrete specifice societății socialiste românești, ale istoriei patriei și mișcării muncitorești din țara noastră, ale politicii interne și externe a Partidului Comunist Român.

Să se insiste asupra conceptelor și tezelor fundamentale sau asupra capitolelor care nu pot fi înțelese în afara cunoștințelor de istorie, ca de exemplu „Caracterul istoric al statului”, „Forme istorice de comunitate umană”, „Revoluția tehnico-științifică contemporană”, „Principii ale politicii externe”. Candidații înscriși la amîndouă examenele trebuie să considere ca bază teoretică pentru pregătirea lor ultima ediție a cursurilor publicate de Editura politică și documentele de partid, care cuprind cele mai bune puncte de vedere și valoroasele contribuții teoretice, revoluționare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Bineînțeles trebuie aprofundate recente documente ale Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c. și ale celui de-al II-lea Congres al educației politice și a culturii socialiste.

Prof. Aurora Armeanu (matematică și metodică predării matematice): La cursurile de pregătire în vederea examenului de definitivare (pentru învățători) accentul s-a pus pe dezbaterile unor teme din programă care întregesc cunoștințele acumulate în liceul pedagogic. De pildă, am lămurit subiectul „Metode algebrice și aritmetice pentru rezolvarea problemelor” și am acordat atenție deosebită elementelor noi din programele de învățămînt: „Noțiuni elementare despre mulțimi”, „Operații cu mulțimi”, „Elemente de logică”, pentru a înlătura dificultățile întimpinate în utilizarea unui limbaj matematic corect, științific, atît la nivelul de înțelegere al elevilor claselor I-IV, cît și la nivelul de înțelegere al noilor noțiuni. Subiectele de examen pretind indicarea capitolelor din manuale în care sînt implicate aceste cunoștințe, de exemplu, funcția injectivă, funcția surjectivă, conjuncția logică, disjuncția logică etc. Le recoman-

dăm candidaților să persevereze în studierea temeinică a temelor incluse în primele patru capitole și în cel de-al 10-lea din Programa pentru definitivare și pentru gradul II.

Prof. Doina Moigrădeanu (limba și literatura română și metodică predării acesteia): Pregătirea învățătorilor pentru examenul de definitivare și gradul II se bazează pe cea din liceul pedagogic, dar nu se limitează la acest stadiu. La gramatică învățătorul nu trebuie să se mulțumească cu rezolvarea sintactică a unui text pe baza unei „chei”, ci să realizeze o interpretare complexă a acestuia, din punct de vedere fonetic, semantic, lexical, sintactic etc., pentru a putea, de la acest nivel, să-i orienteze pe elevi — în cadrul orelor de lectură literară — spre acele îmbinări de cuvinte relevante pentru informația globală pe care o transmite textul. Temele referitoare la funcțiile citit-scrisului și citirii vor fi tratate în ideea funcției instrumentale a celor două operații, în vederea formării deprinderilor de muncă intelectuală a elevilor. Pentru prezentarea subiectului (gradul II) „Metodele fonetice și analitico-sintactice, metode fundamentale în predarea citirii și scrierii la clasa I” este necesar să se apeleze, deopotrivă, la cunoștințele lingvistice și la practica predării, evidențiindu-se aportul fiecărui compartiment al limbii la înlăturarea funcției sale formative și de comunicare.

Prof. Ioan Potra, director adjunct (pedagogie și psihologie): Deși întîmpinînd greutăți în pregătirea lor psihopedagogică (uneori din cauza numărului insuficient al cursurilor de pedagogie sau al altor materiale documentare trebuincioase studiului individual) educatoarele și învățătorii privesc cu mult interes aceste discipline — pedagogia și psihologia — absolut necesare exercitării în condiții optime a profesiei pe care și-au ales-o. În cadrul cursurilor și seminariilor de pregătire am încercat să acoperim aceste lacune, am accentuat unele teorii care se referă la condițiile particulare ale predării în clasele simultane sau la pedagogie specială, am dezbătut teme pentru aprofundarea cărora candidații nu au suficiente indicații bibliografice (de exemplu „Legătura dintre familie-școală, organizațiile de copii și tineret”), (De pildă, subiectul „Rolul gândirii și înțelegerii în învățare” poate fi detaliat pe următoarele subpuncte: definirea noțiunii de gândire, raportul dintre gândire și învățare, exemple din activitatea de formare a noțiunilor la preșcolari sau la clasele I și a II-a). Biletetele de examen sînt concepute în așa fel, încît să imbine pregătirea teoretică, psihopedagogică, cu practica activităților pe care le desfășoară educatoarele și învățătorii. Ne interesează foarte mult aspectele concrete ale muncii lor care validează valoarea principiilor pedagogiei moderne sau ne indică modul în care e necesar să orientăm cursurile de perfecționare.

Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Cunoștințe asimilate în practica de la catedră

Conf. dr. Elena Puha, prorector: Activitatea de perfecționare nu este o simplă problemă de contact între nivelurile școlii românești, ci de asigurare a unei pregătiri unitare a profesorilor, de situare a școlii în spațiul social-cultural al societății românești.

În această direcție au existat unele inițiative judecătorești ale conducerii ministerului și sindicatului de ramură, pe care le-am realizat în scopul îmbunătățirii conținutului programelor și metodologiilor de lucru și, desigur nu în ultimul rînd, al unor aspecte de ordin organizatoric. Pentru a răspunde legislației în vigoare și recomandărilor Ministerului Educației și Învățămîntului, tematica cursurilor și a seminariilor, cea a lucrărilor practice este aprobată de către colectivele de catedră.

În acest an, în ambele etape ale activităților colective au fost comunicate în orar temele propuse pentru expuneri. Am organizat dezbateri pe bază de referate, iar instituirea sistemului patronării liceelor a permis chiar realizarea unor teme de cercetare cu cadrele didactice din învățămîntul liceal. Încheierea lucrărilor pentru amenajarea și dotarea Cabinetului metodic-didactic al Universității ne va permite organizarea unor activități demonstrative model, îmbunătățirea conținutului pregătirii metodice. Ca o inițiativă, amintesc aici de cursul de pregătire metodic-didactic a cadrelor didactice universitare, curs care s-a desfășurat pe parcursul unui an școlar și care s-a finalizat printr-o dezbateri, în care fiecare participant (din cei 56) a venit cu propuneri privind modernizarea tehnologiilor didactice.

Ultimele evoluții din domeniul metodologiei educației se caracterizează printr-un efort de elaborare a unor procedee și tehnici mai adecvate structurilor personalității.

Asemenea probleme se pare că scapă încă celor care realizează perfecționarea. Mă refer la menținerea încă în multe situații a metodologiilor din învățămînt în realizarea activităților de perfecționare.

Cu privire la subiectele pentru examenele scrise, o constatare: au fost discipline la care formularea subiectului pretinde o tratare generală a aspectelor, tratare care solicită o însușire mecanică a cunoștințelor. De asemenea, au fost subiecte care, prin gradul de dificultate sau prin sfera din care au fost alese, nu înțeleg de specificul activității de la catedră. În tratarea scrisă a temelor am observat un mare decalaj între expunerea scrisă și orală, incapacitatea de a expune coerent un subiect, slaba pregătire umană a unor cadre didactice, o preponderanță a informației în dauna laturii formative. Sînt aspecte care se repercutază și asupra activității de la clasă.

Prof. univ. dr. Stela Teodorescu, șefa colectivului de psihologie al Catedrei de psihologie, pedagogie, psihosociologie și etică: Aș începe spunînd că pregătirea profesorului se cere a fi multilaterală, intră și interdisciplinară. Componentele acestei pregătiri: nivelul politic ridicat, pregătirea filozofică, temeinică cultură generală asigurată de studiul științelor fundamentale și al celor umaniste, pregătirea de specialitate cu dublul ei caracter. În cadrul acesteia, pregătirea psihologică, pedagogică și metodică este, după părere-

rea mea, insuficientă pentru un viitor profesor. Necesitatea acestei pregătiri se cere argumentată în contextul relației educator-educat, al clasei ca microgrup social al unor realități ale societății noastre în care fiecare profesor este și un activist social.

Perfecționarea ca deziderat nu trebuie să aibă astfel numai un caracter compensatoriu, ținînd seama că în universitate pregătirea psiho-pedagogică este încă deficitară. Sub aspectul conținutului, ca și cunoștințele de specialitate și cele de pedagogie și psihologie se perimează. Ele se cer permanente înnoite și completate cu progresele tehnologiei didactice. De aici, necesitatea perfecționării continue prin studiu individual.

Programa de la pedagogie și psihologie mi se pare bine fixată în general. Ea se cere însă completată cu cunoștințe de psihologie și atunci acel „trebuie”, frecventul imperativ pedagogic, va căpăta argumentul și suportul științific. Se recomandă profesorilor deci să studieze și pentru definitivare și pentru gradul II (ca și pentru perfecționare) cu atenție această programă. Subiectele de la examen sînt formulate precum sînt subpunctele temelor din programă. Iată spre exemplu tema „Cunoașterea și aplicarea în practică a tehnologiei didactice moderne” de la perfecționare și gradul II poate fi deformată în subiecte pentru examen ca: „Noi orientări în tehnologia didactică”, „Inovarea metodelor și a tehnicilor de predare-învățare”, „Inovarea metodelor și tehnicilor de evaluare a randamentului școlar”, „Realizarea unei bune orientări școlare și profesionale”, „Promovarea mijloacelor tehnice moderne în procesul de predare-învățare”, „Sporirea coerenței dintre obiectivele învățării, metodele de predare-învățare și metodele de evaluare”.

Unele teme cum sînt: „Componentele educației comuniste a elevilor”, „Personalitatea și evoluția personalității” se cer completate cu bibliografie nouă.

Prof. dr. Liviu Coptil, șeful catedrei de socialism științific: Pregătirea profesorului pentru examenele de grad și definitivare este necesar să înceapă cu înțelegerea exactă a locului și a rolului socialismului științific în desăvîșirea personalității acestuia: înarmarea cu concepția Partidului Comunist Român, cu spiritul revoluționar al partidului nostru, cu capacitatea de a putea interpreta procesele social-politice ale lumii contemporane.

În mod deosebit pretindem ca cele învățate la socialism științific să fie asimilate în propria lor pregătire și activitate de la clasă, să contribuie, așadar, la desăvîșirea conștiinței lor politice. Prin examenele pe care le dau, prin dialogul în cadrul acestora, le oferim posibilitatea să facă dovada unei pregătiri dialectice (și nu una mecanică) în raport cu care să acționeze în societate. Socialismul științific este un instrument important în formarea omului, cu atît mai mult în aceea a profesorului, a cărui atitudine față de evenimentele actuale determină la rîndul ei atitudinile și formează convingeri și a cărui angajare se cere reliefată și amplificată.

Liceul pedagogic „Vasile Lupu” din Iași

Accent pe studiul individual

Prof. Rodica Măcărănuș, limbă și literatură română: Din experiența anilor anteriori am constatat că învățătorii care se prezintă la examenele de definitivare și gradul II întîmpinînd greutăți la aceste probleme care încep să se îndepărteze de programa claselor I-IV, cum sînt: diateză pasivă, verb reflexiv, adjective pronominale etc. Dificultăți întîmpinînd candidații și la explicarea științifică a ortografiei și ortoepiei, a conjuncției și prepozițiilor.

Ca să rămîn tot în sfera exigențelor, de data aceasta la tratarea în scris a subiectelor (definitivat), subliniez faptul că învățătorul trebuie să facă dovada cunoașterii conținutului subiectului respectiv, a ortografiei și punctuației, a compoziției, a aezării corecte în pagină, scrisul să fie lizibil. Consider că acestea sînt cerințe pe care este necesar să le pretindă la rîndul lor și elevilor.

Subiectele pentru examen conțin o temă de literatură și una de limba română, de obicei un text (din clasici în special) pe care să-l analizeze din punct de vedere fonetic, sintactic, morfologic, ortografic etc. Cu acest pîrlit candidatul poate dovedi cunoașterea corectă a limbii române și — fără a fi texte dificile — i se cere să recunoască o propoziție intercalată, un predicat cu o structură mai complexă, să poată motiva o informație. La metodică, de asemenea, subiectele sînt formulate ca în programă.

Prof. Veronica Barnea — matematică: Schimbarea manualelor de matematică la clasele I-IV în ultimii patru ani a presupus din partea noastră, a celor răspunzători de perfecționarea învățătorilor și educatoarelor o muncă suplimentară și susținută. Programa de perfecționare s-a modificat și ea în acest sens, cuorinzînd capitole noi referitoare la mulțimi, fracții, logică matematică și punînd accent pe rezolvarea de probleme. În pregătirea pentru examene o atenție deosebită am acordat-o tocmai acestor capitole și am subliniat deseori că este necesară o muncă suplimentară deosebită, un studiu individual asiduu pentru o bună pregătire. Am insistat mult pe rezolvarea tipurilor

Ce am încercat să facem noi?! Am stabilit un plan unitar pentru toate specialitățile. Am precizat de la început care sînt cerințele noastre la aceste examene. Am specificat, pentru buna lor orientare, că subiectele de examen sînt formulate ca și în programă (fiecare punct al unei teme din programă constituie un subiect). Am redactat cursul de socialism științific pentru studenții după care se face pregătirea și pentru definitivare și le-am asigurat posibilitatea să și-l procure și profesorii. Pînă în ianuarie-februarie anul viitor se va litografia și cursul de „Probleme actuale ale construcției socialismului în Republica Socialistă România. Am elaborat și le-am pus la dispoziție modalități de tratare a unor teme mai dificile din programă.

Încă de la început am precizat profesorilor că examenul pentru aceste discipline se pregătește zilnic, printr-o informare permanentă din presă prin studierea și asimilarea ideilor din documentele de partid și de stat, din cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La „Probleme actuale ale construcției socialismului în Republica Socialistă România”, pentru gradele II și I în tratarea unor teme ca: „Dezvoltarea creatoare de către P.C.R. a teoriei socialismului științific. Contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu”; „Conducerea științifică a societății socialiste — cerință legică a făuririi și dezvoltării noii orînduri”; „Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — obiectiv fundamental al actualei etape de edificare a noului societăți în România”; „Socialismul și națiunea. Politica Partidului Comunist Român în problema națională”, precum și a celor referitoare la dezvoltarea conștiinței socialiste, politica externă a țării noastre — ca să nu enumerăm decît o parte dintre ele — este absolut necesară referirea la ideile cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c.

Conf. dr. Nicolae Luca — matematică: Buna pregătire a unui cursant în vederea susținerii examenelor de definitivare sau grade didactice depinde în mare măsură și de aspectele organizatorice ale activității de perfecționare. Mă voi referi la cîteva dintre ele.

Programa să nu fie absolut obligatorie, să lase inițiativa profesorului.

În privința cursurilor de metodică, ar fi mai bine dacă acestea s-ar îngloba în cadrul pregătirii de specialitate. Nu se poate vorbi despre predare fără să ai cunoștințe solide de specialitate.

La reușita activității de perfecționare, inspectoratele școlare, prin casele școlare școlare didactice, își pot aduce o contribuție mare prin punerea la dispoziția cadrelor didactice a documentației corespunzătoare.

Referitor la pregătirea pentru examene recomand profesorilor să parcurgă programa în întregime cu toate temele ei. Întocmai ca în programă sînt formulate și subiectele de examen.

de probleme și am indicat în acest sens culegerile de probleme de aritmetică. Așa cum am specificat la cursuri, subiectele conțin o parte teoretică fixată după temele din programă și o problemă practică din culegerile de probleme indicate. La gradul II, subiectul va include în plus o noțiune de metodică. De un real ajutor, atît în pregătirea examenelor cît și a fiecărei lecții sînt „Îndrumătoarele învățătorului” pentru fiecare clasă.

Prof. Vasile Fetescu — pedagogie: Un prim neajuns care se răsfrînge în pregătirea candidaților pentru examenul de definitivare și gradul II este acela că mulți dintre ei își limitează pregătirea la cursurile de la liceu, minimalizînd rolul studiului individual. Această practică are două inconveniente: candidații fac o pregătire după notițe fragmentate, uneori inexacte și subapreciază rolul studiului individual. Ei trebuie să înțeleagă că aceste cursuri de pregătire nu epuizează tratarea temelor, ele au rolul de a sistematiza și a clarifica unele aspecte.

Am prezentat cursanților modele de activități practice cu mijloace de învățămînt și observînd că întîmpinînd dificultăți în elaborarea proiectelor de tehnologie didactică le-am oferit asemenea exemple și i-am obișnuit, credem, să formuleze clar obiectivele operaționale ale unei lecții, scopul (pe care-l confundă deseori cu obiectivele) etc.

O bună experiență și rezultate bune am dobîndit prin cursurile serale (de la 16 la 20) organizate de-a lungul trimestrului al II-lea săptămînal cu învățătorii din Iași.

Cu privire la exigențele examenelor, precizez că este nevoie ca acestea să evidențieze, pe lîngă nivelul de pregătire științifică, aspecte concrete referitoare la experiența personală de la clasă, modalități de valorificare a acesteia.

Subiectele de examen corespund ca formulare temelor și subpunctelor din programă.

Pag'ni realizate de VALERIA BACIU și CORNELIA GÎRMACEA

PROGRAME ȘCOLARE

valabile în anul școlar 1982 — 1983 pentru

invățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal (treapta I), invățământul de zi, seral și fără frecvență

Pe baza sarcinilor stabilite de documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului, a Legii educației și învățământului, a concluziilor desprinse din documentele Congresului educației și învățământului, Ministerul Educației și Învățământului a întreprins, în ultimii ani, un ansamblu de măsuri pentru elaborarea și îmbunătățirea programelor și manualelor școlare.

În procesul de definitivare a programelor s-au avut în vedere sarcinile actuale care revin învățământului în lumina documentelor de partid și de stat, necesitatea ridicării pe o treaptă superioară a pregătirii profesionale și politico-ideologice a tineretului școlar, creșterea valorii educativ-formative a procesului de învățământ.

Programele școlare și manualele valabile nou elaborate, corespund într-o măsură mai mare cerințelor actuale ale instruirii elevilor pentru muncă și viață, nevoilor exigente ale producției și vieții din diverse sectoare de activitate. Ținând însă seama că programele și manualele tratează cadrul general al problematicii disciplinei respective, sarcini deosebite revin cadrelor didactice pentru selecția și sinteza cunoștințelor, introducerea a tot ce este nou, înaintat, în meseria sau specialitatea pentru care tinerii se pregătesc, în știința și cultura contemporană, a cerințelor concrete ale societății noastre. În acest scop prevederile programelor școlare privind repartizarea orelor pe teme este orientativă, fiind permise, cu aprobarea colectivului de catedră, modificările solicitate de anumite condiții locale. De asemenea, se poate modifica, cu aprobarea conducerii școlii, ordinea de predare a temelor, pentru asigurarea unei mai bune corelări interdisciplinare și cu practica în producție.

În cadrul catedrelor de specialitate se va stabili eșalonarea judicioasă a temelor, ținând seama de corelarea interdisciplinară, de eliminarea paralelismelor și necoordonanțelor atât între disciplinele fundamentale, cât și între acestea și disciplinele de specialitate.

În procesul predării-învățării este obligatorie folosirea materialelor didactice adecvate, metodelor pedagogice moderne, efectuarea tuturor lucrărilor de laborator sau lucrărilor practice prevăzute în programe, deplasarea accentului de pe învățământul preponderent informativ, pe învățământul formativ, de cultivare și dezvoltare a capacităților și aptitudinilor creatoare.

Este necesar să se înlăture tendințele de matematizare excesivă a unor texte și să se acorde o atenție sporită explicării proceselor și fenomenelor ținând seama de nivelul de înțelegere al elevilor din diverse clase. De asemenea, se va evita factologia exagerată din unele lecții, asigurându-se o sinteză mai bună a datelor și evenimentelor, creșterea ponderii analizelor și utilizarea în mai mare măsură a unor scheme, modele și grafice sugestive.

Aplicarea practice și lucrările de laborator prevăzute la majoritatea temelor din programele de învățământ trebuie pregătite temeinic de fiecare dată. Lucrările respective se vor desfășura în laboratoare, în cabinetele de specialitate sau în atelierul școlar. De asemenea, aceste lucrări se pot desfășura în întreprinderile de profil (dacă au existat condiții corespunzătoare în școală), asigurându-se însușirea temeinică a cunoștințelor și deprinderilor de către toți elevii.

O preocupare permanentă trebuie să constituie creșterea contribuției fiecărei discipline la cunoașterea, de către elevi, a caracterului original și de largă perspectivă, a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la educarea patriotică revoluționară a tineretului, la dezvoltarea sentimentului de mândrie și demnitate națională, a spiritului de sacrificiu pentru înălțarea României pe noi culmi de progres și civilizație, la formarea concepției materialist-dialectice despre lume și viață, la cultivarea dragostei și interesului față de muncă, la însușirea și respectarea normelor etice și echității socialiste. Acestea trebuie să vizeze deopotrivă tezele teoretice științifice, concepțiile mistic-religioase, cât și ideologia anticomunistă, încercările de destrăgere ori minimizare a realizărilor deosebite de țara noastră în anii construcției socia-

listmului. Se va acorda o grijă deosebită cuprinderii în cadrul lecțiilor a obiectivelor și a sarcinilor actualului cincinal, a sarcinilor privind modernizarea economiei naționale, înfăptuirea noii revoluții agrare, lărgirea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, aplicarea principiilor noului mecanism economico-financiar, pentru domeniul de activitate pentru care se pregătesc elevii, în spiritul documentelor Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 și ale Congresului al II-lea al educației politice și culturii socialiste. Se va pune accentul pe necesitatea unei bune organizări a muncii, respectarea disciplinei de produc-

ție și tehnologice, respectarea strictă a legilor, cultivarea unui spirit de întransigență față de orice încercare de încălcare a legalității noastre socialiste. În lecțiile de la disciplinele de specialitate se va scoate în evidență importanța alegerii proceselor tehnologice eficiente, care conduc la economia de materii prime, energie și combustibili, la valorificarea materialelor recuperabile, la recondiționarea pieselor uzate.

Conducerile de școli vor asigura la bibliotecă păstrarea unui set de programe valabile în anul curent ca document pedagogic și act de stat.

I ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR, PRIMAR ȘI GIMNAZIAL

A. ÎNVĂȚĂMÎNTUL CU PREDARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Învățământul preșcolar

1. Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii și în cadrul Organizației Școlii patriei — ediția 1979.

Învățământul primar

1. Programele pentru învățământul primar (cl. I—IV), ediția 1980.
2. Matematica pentru clasa a IV-a — ediția 1981.

Învățământul gimnazial

1. Limba și literatura română, cl. V—VIII — edițiile 1980 și 1982. (Ediția 1982 a programei de limba română pentru cl. V—VIII conține programa nouă de gramatică, vocabular, fonetică, ortografie și de punctuație. Pentru celelalte domenii ale studiului limbii române în școală [lectura literară, teoria literară, compunerile, lectura suplimentară] este valabilă programa ediției 1980).

2. Matematică, cl. V—VII — ediția 1980.
3. Matematică, cl. a VIII-a — ediția 1981.
4. Fizică, cl. VI—VIII — ediția 1981.
5. Chimia, cl. VII—VIII — ediția 1980.
6. Științe biologice, cl. V—VI — ediția 1980.

7. Anatomia, fiziologia și igiena omului, cl. VII—VIII — ediția 1981.

8. Istoria, cl. V—VIII — ediția 1980.

9. Constituția. Cunoștințe despre stat și drept, cl. a VII-a — ediția 1979.

10. Geografia, cl. V—VII — ediția 1978.

11. Geografia, cl. a VIII-a — ediția 1981.

12. Limbi moderne — anul I de studiu — programă unică. Pentru cl. a V-a, prima limbă modernă și cl. a VI-a, a doua limbă modernă (engleză, franceză, germană, rusă) — ediția 1981.

13. Limbi moderne — anul I de studiu (spaniolă, italiană) — ediția 1982.

14. Limbi moderne — anul II de studiu — programă unică. Pentru cl. a VI-a, prima limbă modernă și cl. a VII-a, a doua limbă modernă (engleză, franceză, germană, rusă) și programa de tranziție pentru

cl. a VII-a și a VIII-a, anii III și IV de studii — ediția 1982.

15. Limba latină, cl. a VIII-a — ediția 1979.

16. Desenul, cl. V—VIII — ediția 1980.

17. Muzică, cl. V—VIII — ediția 1979.

18. Educația fizică, cl. V—VIII — ediția 1979.

19. Pregătirea tehnico-practică a elevilor din cl. V—VIII: a) mediul urban — ediția 1981; b) mediul rural — ediția 1981.

20. Programele disciplinelor de specialitate pentru clasele și grupele cu program suplimentar de muzică — I—VIII — 7 fascicule — ediția 1981.

21. Programele disciplinelor de specialitate care se studiază în cl. V—VIII cu program suplimentar de arte plastice (broșură) — ediția 1981.

22. Programele disciplinelor de specialitate pentru clasele și grupele cu program suplimentar de coregrafie — cl. IV—VIII (broșură) — ediția 1981.

B. ÎNVĂȚĂMÎNTUL CU PREDARE ÎN LIMBILE NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE

Învățământul preșcolar

1. Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii și în cadrul Organizației Școlii patriei, din învățământul cu predare în limba română — ediția 1979.

2. Programa de activități în limba română pentru grădinițele cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare — ediția 1982.

3. Programa pentru dezvoltarea vorbirii și educația muzicală pentru grădinițele cu predare în limba maghiară — ediția 1977.

4. Programa pentru dezvoltarea vorbirii și educația muzicală pentru grădinițele cu predare în limba germană — ediția 1977.

5. Programa activităților instructiv-educative în grădinițele de copii și în cadrul Organizației Școlii patriei din învățământul cu predare în limba sârbă — ediția 1981.

Învățământul primar și gimnazial

1. Limba și literatura română, cl. I—IV

MIJLOACE ȘI PROCEDEE DIDACTICE

Înlăturarea dificultăților în exprimarea scrisă și orală

În scopul unei exprimări cât mai precise, cât mai potrivite cu conținutul pe care dorim să-l comunicăm, trebuie să sesizăm direcțiile de dezvoltare a limbii într-o anumită perioadă, acceptând ceea ce servește la o înțelegere ușoară și rapidă a comunicării și evitând ceea ce se abate de la normele exprimării corecte.

La lecția „Noțiuni despre vocabular” am precizat ideea că, dacă elementele mai vechi se conformează unor norme precise, în general cunoscute și acceptate de vorbitori, elementele noi nu se adaptează totdeauna, de la început, acestor norme ale limbii. Este vorba, în cazul limbii române în special, de cuvintele împrumutate din alte limbi, care conțin uneori elemente ce nu pot fi redată cu mijloacele de care dispune limba noastră. Unii dintre ei au înțeles, însă, că noul nu se ivește numai prin împrumuturi din afară, ci el se produce și printr-un nou mod de folosire a elementelor vechi ale limbii, prin formarea cu mijloace proprii a unor cuvinte noi, prin dezvoltarea de sensuri noi ale unor cuvinte vechi.

Exprimarea corectă, în scris sau orală, nu depinde însă numai de regulamentul situației faptelor de limbă amintite mai sus, ci și de alți factori, între care primul loc îl ocupă gradul de însușire și de aplicare a normelor de către toți vorbitorii. Am explicat elevilor că în limba română comparația adjectivelor se face cu ajutorul unor adverbe: mai bine, foarte bun, însă de la această regulă există și unele excepții, cum sint adjectivale care exprimă singure, ideea de comparativ sau de superlativ, ca: superior, suprem, optim etc. Deși insist în fiecare an asupra acestor noțiuni, elevii mei tot mai folosesc construcții greșite ca: mai superior, cel mai optim etc.

Din experiența mea la catedră am observat că bagajul de cuvinte al elevilor, redus în clasele mici, crește pe măsură ce cunoștințele lor se îmbogățesc cu prilejul pătrunderii mai adânci în studiul diferitelor discipline, sau cu prilejul contactului cu noi obiecte de învățământ. Totuși, la îmbogățirea vocabularului elevilor ajută în cel mai înalt grad studiul

limbii și, mai ales, al literaturii, contactul cu operele literare care abordează cele mai diverse probleme ale naturii și ale societății. Tocmai în această direcție întimplăm mari greutăți. Elevii mei, fiind atenționați de părinți la treburile gospodărești, n-au timp să citească multă lectură particulară. Și dacă citesc, prea puțin dintre ei comentează în afara școlii. Rămâne totul în sarcina mea, ca la ore, atunci când timpul îmi permite, sau prin alte acțiuni din cadrul cercului literar, să-i provoc la discuții despre cărțile citite, filmele vizionate la televizor. Marea greutate ce o întimplă este aceea că la școală elevii învață cum să vorbească, însă mergând în familie, folosesc vocabularul părinților cu toate particularitățile graului local.

La orele de literatură insist asupra memorării unor texte de proză literară și poezii, după ce sint sigură că elevii au înțeles conținutul. Antrenez elevii în memorarea versurilor, a citirii rindurilor de proză, a unor expresii frumoase, în dorința de a le trezi gustul pentru literatură, de a-i face să memoreze, să citească din plăcere. Altfel, cele mai frumoase versuri și texte în proză vor fi însușite mecanic, din obligație. „În silă”, și debitate apoi în ora de curs în același mod în care au fost însușite. Folosesc, uneori, în acest sens, autodictarea, care stimulează destul de mult autocontrolul atât al cunoștințelor de limbă, cât și însușirea corectă a conținutului textului.

Asemenea memorării selective, rigurose dezbătute, contribuie și la obișnuirea elevilor cu o exprimare corectă, la educația estetică, la sensibilizarea și îmbogățirea vieții lor interioare, la dezvoltarea capacității lor de a sesiza frumosul artistic, de a le forma o cultură artistică indispensabilă pentru înțelegerea frumosului în literatură și în viață.

Lecțiile de gramatică, ca și cele de literatură, sînt un bun prilej de formare a unei exprimări corecte și de precizare a vocabularului elevilor, deoarece, de pildă, la morfologie, elevii nu învață categoriile gramaticale rupte de conținutul lor semantic. Ilustrarea fiecărei părți de vor-

bire pentru a se ajunge la noțiunea abstractă de substantiv, adjectiv, verb o fac la fiecare clasă cu cuvinte noi: nume de obiecte, de însușiri, de acțiuni etc. În felul acesta elevii își lărgesc cîmpul de cunoaștere a lumii exterioare, a ideilor, a sentimentelor. Așa, de exemplu, la studierea substantivului demonstrativ elevii că această parte de vorbire desemnează, în afară de ființe și lucruri, materii, fenomene ale naturii, fenomene sociale, acțiuni, stări sufletești etc. și pentru Secare dintre acestea, dau cit mai multe exemple, care ajută la lărgirea bagajului lexical al elevilor și insist asupra pronunțării și scrierii corecte a unor substantive. De exemplu, unii elevi au tendința să scrie și să pronunțe: obișnuință, obișnuie, ștață etc. în loc de obișnuință, obișnuie, ștață, etc.; alții nu pronunță corect substantivele articulate, evitînd articolul hotărît. Din cauza acestora își însușesc greu cazurile substantivei, în clasa a V-a.

Cînd se studiază adjectivul, elevii cunosc și se deprind să folosească în propria lor vorbire nume ale diverselor feluri de însușiri: care arată dimensiunea, culoarea, forma, însușirile morale, pozitive și negative ale ființelor. Făcînd precizarea felului însușirii, conținutul noțional al cuvîntului, elevii devine și mai lămurit. Înțelegerea adîncă a noțiunii permite o folosire conștientă și corectă a cuvîntului care o desemnează.

În activitatea mea didactică am observat că, de o mare importanță pentru exprimarea corectă a elevilor, pentru îmbogățirea vocabularului abstract este nu numai lămurirea înțelesului unor cuvinte mai puțin folosite, ci și precizarea categoriei gramaticale din care ele fac parte. Astfel, în explicarea unor cuvinte ca: realizare, a realiza, realizat, măiestrie, măiestru etc. folosite frecvent de elevi de îndată ce au început studiul operelor literare, am precizat și categoria gramaticală a fiecăruia pentru ca elevii să capete deprindere a le minui corect și conștient.

O greutate pentru elevi în înțelegerea justă a sensului cuvîntelor o prilejuiește adeseori schimbarea categoriei gramaticale. Faptul că elevul întîlnește un cuvînt cunoscut cu o altă accepție semantică și în altă situație sintactică, am observat deseori că îl derutează, sau îl întunecă înțelegerea textului, dacă nu sesizează că în text a apărut ceva neobișnuit.

Am insistat asupra îmbogățirii vocabularului și totodată a exprimării scrise și orale la predarea locuțiunilor verbale. Înlocuirea locuțiunilor verbale cu verbe:

a o lina la sănătoasă — a fugi; a da zor — a mări etc. i-a ajutat pe elevi la înțelegerea sensului, dar și la stabilirea valorii expresive a locuțiunilor verbale, spre deosebire de verbele mai mult sau mai puțin sinonime, cărora le lipsește elementul sugestiv plastic.

Pentru a fixa unele cunoștințe, sau pentru a preîntîmpina unele greșeli în exprimarea elevilor, obișnuiesc, cînd timpul îmi permite, să dau elevilor mei scurte dictări la începutul orei, așa-numitul „moment ortografic”. Acest moment ortografic, acceptat de unii și contestat de alții, este după părerea mea, foarte util. Dicțarea de depistare — fixare descoperă greșelile și problemele insuficient înțelese de elevi și, pe de altă parte, fixează cunoștințele, transformîndu-le în automatisme ortografice.

Formarea la elevi a priceperii și capacității de a se controla singuri, de a-și descoperi și îndrepta greșelile am dovedit că este foarte eficientă. Dar ea presupune o muncă neîntreruptă în vederea însușirii de către elevi a noțiunilor teoretice, căci deprinderile ortografice se consolidează numai atunci cînd elevii pot să motiveze just scrierea oricărei ortograme. La fiecare clasă am avut în vedere mai întîi însușirea acestor noțiuni teoretice, iar lecțiile privind semnele de punctuație și ortografie le-am predat după capitolele de morfologie. Locul lor în manualele de gramatică, după părerea mea, este cam nepotrivit. De aceea, le-am deplasat, modificînd totodată și numărul de ore afectat predării. Astfel, elevii au înțeles că aceste lecții lăsate mereu la sfîrșitul manualului nu sînt „o cenusa-reasă” a gramaticii, ci tocmai cartea de vizită cu care școala le dă drumul în societate. La sfîrșitul capitolului Sintaxa, am continuat exercițiile de punctuație și ortografie, dar pe alt fond.

Mijloacele și procedeele folosite pentru înlăturarea dificultăților de exprimare scrisă și orală a elevilor, precum și preîntîmpinarea acestora sînt multiple și diferite. În materialul acesta am enumerat numai cîteva dintre ele.

În activitatea noastră, a profesorilor de română, există numeroase posibilități, în cadrul orei și în afara ei, de participare activă a elevilor în procesul de cunoaștere și de vehiculare a limbii, în scopul comunicării. Dar aceasta cere o pregătire minuțioasă a tuturor activităților cu elevii, crearea unui cadru favorabil muncii independente și de creație.

Prof. ARTEMIZA MARIN
director, Școala din comuna Căldărușanca,
județul Buzău

- (școli cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare) — ediția 1982.
2. Limba și literatura română, cl. V—VI (școli cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare) — ediția 1978.
  3. Limba și literatura română, cl. VII—VIII (școli cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare) — ediția 1982.
  4. Limba și literatura maghiară, cl. I—IV — ediția 1978.
  5. Limba și literatura germană, cl. I — ediția 1982.
  6. Limba și literatura germană, cl. II—IV — ediția 1978.
  7. Limba și literatura slovacă, cl. I—VIII — ediția 1982.
  8. Limba și literatura bulgară, cl. I—IV — ediția 1974.
  9. Limba și literatura cehă, cl. I—IV — ediția 1974.
  10. Muzica, cl. I—IV (pentru școli cu predarea în limba germană) — ediția 1981.
  11. Muzica, cl. I—IV (pentru școli cu predarea în limba maghiară) — ediția 1981.
  12. Limba și literatura srbă, cl. I—VIII — ediția 1981.
  13. Limba și literatura greacă, cl. I—VIII — ediția 1975.
  14. Limba și literatura polonă, cl. I—V — ediția 1975.

II ÎNVĂȚĂMÎNTUL LICEAL — TREAPTA I

- Publicăm lista programelor școlare care se aplică în noul an școlar la toate tipurile și profilurile din învățământul liceal — treapta I. În listă, după denumirea fiecărei discipline de învățământ, este inserat numărul de aprobare al programelor, precum și clasele și profilurile de liceu la care se aplică programa respectivă.
1. Matematică, 37200/1982, IX—X, toate profilurile.
  2. Matematică, 36213/1981, IX—XII, toate profilurile.
  3. Matematică aplicată în tehnica de calcul, 39438/1980, IX—XII matematică-fizică.
  4. Fizică, 3448/1979, clasele VI—XII, toate profilurile.
  5. Chimie, 37200/1982, IX—XII, toate profilurile.
  6. Chimie analitică, 37200/1982, IX—XII, chimie industrială; metalurgie; materiale de construcții; industrie alimentară; chimie-biologie; fizică-chimie.
  7. Biologie, 37200/1982, IX—XII, toate profilurile.
  8. Limba și literatura română, 37200/1982, IX—XII, toate profilurile.
  9. Gramatică limbii române, 36213/1981, IX—XII, pedagogic.
  10. Literatura universală, 37200/1982, IX—XII, filologie-istorie.
  11. Istoria modernă a României, 40836/1980, IX, toate profilurile.
  12. Istoria contemporană a României, ediția 1982, X, toate profilurile.

15. Limba și literatura ucraineană (maternă), pentru cl. I—VIII — ediția 1980.
16. Limba și literatura maghiară, cl. a V-a — ediția 1981.
17. Limba și literatura maghiară, cl. VI—VIII — ediția 1982.
18. Limba și literatura maghiară, cl. a VIII-a — ediția 1980.
19. Limba și literatura germană, cl. a V-a — ediția 1982.
20. Limba și literatura germană, cl. VI—VIII — ediția 1981.
21. Limba și literatura polonă, cl. VI—VIII — ediția 1978.
22. Limba și literatura bulgară, cl. V—VIII — ediția 1974.
23. Muzica, cl. V—VIII (pentru școli cu predarea în limba maghiară) — ediția 1981.
24. Muzica, cl. V—VIII (pentru școli cu predarea în limba germană) — ediția 1981.
25. Limba și literatura turcă, cl. I—VIII — ediția 1971.

NOTĂ: Pentru celelalte discipline prevăzute în planul de învățământ sint valabile programele școlare de la cap. I, învățământul cu predare în limba română.

13. Cunoștințe economice, 40844/1980, IX, toate profilurile.
14. Cunoștințe social-politice, 40845/1980, X, toate profilurile.
15. Geografie-geologie, 39438/1980, IX—X—XI, toate profilurile.
16. Limba latină, 36213/1981, IX—XII, filologie-istorie; istorie-geografie.
17. Limbi moderne 36213/1981, IX—XII, toate profilurile.
18. Educație fizică, ediția 1977, IX—XII, toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic); licee pedagogice 40597/1977, IX—XII pedagogic; licee, ediția 1977 IX—XII, liceele din rețeaua M.T.Tc. (cu excepția profilului marină).
19. Mecanică, 36213/1981, X—XI—XII mecanică.
20. Studiul materialelor, 37200/1982, IX, mecanică; aeronautică; mine, petrol și geologie; metalurgie; poligrafie; silvicultură și exploatarea forestieră; matematică-fizică (meserii din profilul mecanic); filologie-istorie și istorie-geografie (meseriile lăcătuș-mecanic și prelucrător prin așchiere).
21. Rezistența materialelor, 36213/1981, X, mecanică; aeronautică; electrotehnică; mine, petrol și geologie; metalurgie; materiale de construcții; industrie alimentară; industrie ușoară; poligrafie; prelucrarea lemnului; silvicultură și exploatarea forestieră; matematică-fizică; filologie-istorie; istorie-geografie.
22. Mecanisme și organe de mașini,

- 36213/1981, X, mecanică; aeronautică; electrotehnică; mine, petrol și geologie; metalurgie; materiale de construcții; industrie alimentară; industrie ușoară; poligrafie; prelucrarea lemnului; silvicultură și exploatarea forestieră; matematică-fizică; filologie-istorie; istorie-geografie.
23. Desen tehnic, 39438/1980, IX—X—XI, mecanică; aeronautică; electrotehnică; mine, petrol și geologie; metalurgie; materiale de construcții; industria alimentară; industria ușoară; poligrafie; chimie industrială; industrial agricol; silvicultură și exploatarea forestieră; matematică-fizică; informatică; chimie-biologie; fizică-chimie; filologie-istorie; istorie-geografie; arte plastice și decoratiuni.
24. Utilajul și tehnologia lucrărilor mecanice, 36213/1981, IX—X, mecanică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul mecanic); filologie-istorie (meseriile lăcătuș mecanic, prelucrător prin așchiere); istorie-geografie (meseriile: lăcătuș mecanic, prelucrător prin așchiere).
25. Practica în producție, 36213/1981, IX—X, mecanică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul mecanic); filologie-istorie (meseriile lăcătuș mecanic, prelucrător prin așchiere); istorie-geografie (meseriile: lăcătuș mecanic, prelucrător prin așchiere).
26. Electrotehnică, 36213/1981, X—XI—XII, electrotehnică.
27. Studiul materialelor, 39438/1980, IX, electrotehnică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul electrotehnică); filologie-istorie și istorie-geografie (meseria electrician).
28. Măsurări electrice și electronice, 36213/1981, X—XI, electrotehnică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul electrotehnică).
29. Tehnologia lucrărilor electrotehnice, 36213/1981, IX—X, electrotehnică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul electrotehnică).
30. Practica în producție, 36213/1981, IX—X, electrotehnică; aeronautică; matematică-fizică (meserii din profilul electrotehnică); 3448/1979, IX—X, filologie-istorie și istorie-geografie (meseria: electrician).
31. Geologie și geomorfologie, 39438/1980, X, mine, petrol, geologie.
32. Tehnologia lucrărilor miniere, 3448/1979, IX, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș de mină).
33. Practica în producție, 3448/1979, IX, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș de mină).
34. Tehnologia lucrărilor miniere, 3448/1979, X, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș de mină).
35. Practica în producție 3448/1979, X, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș de mină).

36. Tehnologia lucrărilor de foraj-extracție, 3448/1979, IX, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș foraj-extracție).
37. Practica în producție, 3448/1979, IX, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș foraj-extracție).
38. Tehnologia lucrărilor de foraj-extracție, 3448/1979, X, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș foraj-extracție).
39. Practica în producție, 3448/1979, X, mine, petrol, geologie (meseria: lăcătuș foraj-extracție).
40. Utilaje și tehnologii în metalurgie, 39438/1980, IX—X, metalurgie.
41. Practica în producție, 39438/1980, IX—X, metalurgie.
42. Materiale de construcții și instalații, 39438/1980, IX—X, construcții.
43. Desen de construcții și instalații, 39438/1980, IX—X, construcții.
44. Tehnologia lucrărilor de construcții și instalații, 39438/1980, IX—X, construcții.
45. Practica în producție, 3448/1979, IX—X, construcții.
46. Mineralogie și petrografie, 36213/1981, IX, materiale de construcții.
47. Tehnologia materialelor de construcții, 36213/1981, IX—X, materiale de construcții.
48. Practica în producție, 36213/1981, IX—X, materiale de construcții.
49. Studiul materialelor, 37200/1982, IX, prelucrarea lemnului.
50. Desen tehnic și ornamental, 37200/1982, IX—X, prelucrarea lemnului.
51. Tehnologia prelucrării lemnului, 37200/1982, IX—X, prelucrarea lemnului.
52. Practica în producție, 37200/1982, IX—X, prelucrarea lemnului.
53. Microbiologie și biochimie, 3448/1979, X—XI, industria alimentară.
54. Studiul materialelor, 3448/1979, IX, industria alimentară.
55. Tehnologia industriei alimentare, 36213/1981, IX—X, industria alimentară.
56. Practica în producție, 36213/1981, IX—X, industria alimentară.
57. Studiul materialelor, 39438/1980, IX, industrie ușoară.
58. Desen tehnic și artistic, desen tehnic, 36213/1981, IX—X, industrie ușoară.
59. Utilajul și tehnologia filării și calcule în filatură, 3448/1979, IX—X, industria ușoară (meseria: filator-mecanic întreținere).
- 60/61. Întreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor din filatură, 39438/1980, IX—X, industria ușoară (meseria: filator-mecanic întreținere).
62. Practica în producție, 3448/1979, IX—X, industria ușoară (meseria: filator-mecanic întreținere).
63. Utilajul și tehnologia țeserii și calcule în țesătorie, 3448/1979, IX—X, industria ușoară (meseria: țesător-mecanic întreținere).

(Continuare în pag. a 8-a)

Se poate îmbunătăți scrisul elevilor?

În procesul învățării scrierii distingem două momente principale: imitarea modelului prezentat — corespunzător percepției și a modelului din memorie, corespunzător reprezentărilor. Ținând seama de aceste momente, e necesar să educăm la copii capacitatea de a-și însuși percepții clare și precise și de a-și forma reprezentări și deprinderi grafice. În acest sens, încă din învățământul preșcolar, activitățile artistico-plastice și practice-aplicative — lucrul manual, jocurile de construcții, modelajele, desenul, pictura, dactilo-pictura, exercițiile grafice și desenul decorativ contribuie la pregătirea copilului pentru învățarea scrisului în școală.

Preluând unele activități de tip preșcolar, în perioada preabecederă, se insistă asupra educării gestului grafic (imaginea motrică a literii). Pentru ca școlarul să poată trece de la reprezentări la executarea formei literii e bine să formăm și să educăm memoria motrică a elevilor. Se recomandă ca exercițiile pregătitoare să fie de scurtă durată și adaptate capacității de muncă a copilului, chiar particularităților individuale ale acestora, întrucât ele solicită un mare efort.

La realizarea sarcinilor perioadei pregătitoare contribuie sistemul de exerciții care se efectuează atât în cadrul orei de scris (exerciții pentru orientare în spațiu și precizarea percepției, pentru însușirea reprezentărilor de formă și mișcare, pentru educarea motricității, de destindere musculară și suplete, exerciții grafice, cit și alte activități ca: desenul, modelajul, educația fizică și muzica.

Exercițiile pentru brațe și pumni, de destindere a articulațiilor miinii și ale degetelor, precum și de destindere musculară se realizează prin jocurile: „Furtună”, „Picură”, „Plouă”, „Ploaie cu găleată”, „Cade grindina”, „Bubuie”, „Fulgeră”. După fiecare exercițiu este bine ca elevii să-și scuture miinile. Exercițiile de orientare în spațiu, stabilind poziția, distanța dintre diferite obiecte și jocurile didactice cu bețișoare facilitează înțelegerea raportului și a distanțelor între semnele grafice, precum și relațiile topologice. Interesante și atrăgătoare sînt exercițiile grafice care amintesc elevilor obiecte cunoscute; astfel, primele grafisme pot fi motive decorative: acoperis, ferestre, ace de brad, mișcarea ondulatorie a șarpelui. Se demonstrează aceste grafisme la tablă, se dau indicații verbale, se execută mișcările respective în aer, pe bancă cu ochii închiși, în vederea formării memoriei cinetice a elevilor. Elementele grafice pot grupa legat cite două-patru elemente, dînd mișcării mai multă cursivitate și imprimînd un gest

grafic regulat și ritmat, un simț al simetriei. Pentru această etapă de un real folos sint și exercițiile executate cu pensula — în orele de desen — prin care se evită apăsarea și încordarea oșoitoare a mușchilor.

Este necesar să se insiste și asupra modalităților de a forma elevilor deprinderi de redare a traseelor neîntrerupte prin evitarea ridicării, după fiecare semn sau literă, a instrumentelor de scris.

În perioada abecederă, modelul devine un factor de mare însemnătate în determinarea calității scrierii școlarul. La tablă este bine ca demonstrația mișcării să fie însoțită de indicații verbale. Din această perioadă este indicat ca elevii să fie familiarizați cu criteriile scrierii corecte, să fie îndrumați să așeze corect în pagină; data sus, în dreapta, titlul, la mijloc, să respecte aliniatul, marginea, să nu aglomereze literele la sfîrșitul rîndului, să despartă corect în silabe, să lase spațiu între două teme etc.

În educarea scrierii e foarte important ca elevii să fie obișnuiți să aprecieze atît scrisul propriu, cit și al colegilor, referindu-se la criteriile precise, urmărite conștient.

În ultima parte a anului școlar elevii clasei I pot scrie scurte propoziții, prin copiere de la tablă sau transcriere din abecedar, din cărțile și revistele pentru copii. Este bine ca nici un cuvînt să nu fie trecut în caiete pînă ce nu a fost analizat și scris pe tablă, cu indicații precise asupra formei literelor, asupra legăturilor și, mai ales, asupra acelor mai dificile. Se vor aprecia totdeauna rezultatele cu ajutorul elevilor, acordînd sprijin diferențiat celor ce întîmpină greutăți.

De asemenea, se vor da indicații ca la copiere elevii să scrie cuvinte întregi, să rețină cuvîntul din text și apoi să-și autodicteze. Copierile prin transcriere după manual sint mai dificile. De aceea, este recomandat ca sensul textului să fie bine cunoscut de elevi.

Dictările după ce s-au compus cuvinte cu alfabetul, sau după familiarizarea cu sensul textului și discutarea dificultăților, precum și cele după exersarea prealabilă la tablă, pot fi încheiate cu discuții critice asupra celor scrise, care solicită analiza, comparația, sinteza.

Lețiile de perfecționare și consolidare a scrierii conțin în structura lor: exerciții de destindere musculară — pentru brațe, pumni și degete; de cîștigare a ritmului grafic, a supleții miinii, de coordonare a mișcărilor și uniformizare a ritmului de scriere, la toți elevii clasei; exerciții cu elemente grafice legate în grupe de trei-patru elemente (cinci minute), după numărătoare, formele în cele

doouă sensuri, bucele mari și mici, ghirlande, arcade, etc. — urmate de exerciții de scriere propriu-zisă: copieri după texte de mină și tipar, dictări. Întreaga activitate se finalizează cu analiza, prin diferite procedee, a rezultatelor urmărite și din punct de vedere estetic (așezarea în pagină, acuratețe, lizibilitate și rescrierea integrală sau selectivă a textului, cu un scris ameliorat). Între aceste etape se intercalează exerciții de analiză fonetică, se compun cuvinte din abecedar, se creează momente de relaxare prin exerciții de mișcare cu cîntec, activități recreative etc.

În perioada postabecederă se vor continua exerciții de copieri, transcrieri, dic-

tări vizuale și fonetice; dîndu-se îndrumări frontale și individuale pentru depășirea dificultăților. În această etapă scrisul devine, în primul rînd, un act motor și e necesar o bună coordonare motrică, în vederea formării deprinderii de a executa mișcări fără crispare, educînd capacitatea micului școlar de a-și coordona singur gestul grafic. Pentru a realiza o scriere corectă e necesară și o bună reprezentare spațială, care implică cunoașterea fără ambiguitate a direcției, a formelor și dimensiunii literelor.

EUGENIA ȘINCAN
ELENA MIHĂILESCU
Inspectori în Ministerul Educației și Învățămîntului

Activizarea vocabularului în predarea limbii ruse

Am citit în publicațiile de învățămînt și, mai ales, în „Tribuna școlii” — în cursul anului școlar 1981—1982 — mai multe articole privind predarea limbilor străine, tratîndu-se cu precădere aspecte specifice ale uneia sau alteia dintre limbile moderne din învățămîntul nostru.

Din unele dintre aceste articole — chiar dacă nu se refereau la limba rusă — am reușit să rețin aspecte valoroase pentru propria mea activitate de predare a limbii ruse. M-am gîndit că sint totuși unele metode, tehnici și procedee de predare-învățare pe care le-am folosit și care ar putea veni în ajutorul colegilor și colegilor mei, cu aplicabilitate la oricare dintre limbile moderne predate. În acest spirit m-am ocupat — pe linia unor preocupări pe care le am de mai mulți ani — de activizarea vocabularului elevilor.

Este un fapt cunoscut că „o limbă se învață vorbind”, principiu care relevă nu numai necesitatea unei intercomunicări cit mai active și deținerea de către elevi a unui vocabular apt să faciliteze această intercomunicare, ci și cunoașterea structurilor gramaticale, ca element de bază al folosirii corecte a limbii în curs de învățare.

Toate acestea impun o activizare a vocabularului, o folosire intensivă a acestuia, mai ales în ceea ce privește intercomunicarea în limba respectivă, în cadrul orelor de curs și, mai ales, corectarea „pe loc” a greșelilor și a ceea ce se numesc „capcanele limbii respective”.

Prezint trei procedee pe care în bună măsură le-am înfăptuit în literatura de specialitate, care mi-au adus nu numai satisfacția creșterii randamentului la învățatură al elevilor, ci și convingerea că fo-

losindu-le se obține așa activizare a vocabularului necesară însușirii teinice și rapide a unei limbi moderne.

Primul dintre procedee constă în organizarea, cu elevii împărțiți pe grupe de cite 4—5, a unor „situații probabile” și „interpretări de roluri”. Astfel, un grup de elevi sint „vizitatori” în orașul Timișoara; un al doilea grup reprezintă „ghizii” care îi conduc prin oraș; cel de-al treilea grup a interpretat pe „localnicii-însoțitori” la vizita prin oraș; un al patrulea grup a avut sarcina să controleze felul în care se desfășoară conversația celor trei grupuri amintite mai sus; ultimul grup a primit răspunderea să noteze, cu caracter orientativ, activitatea tuturor celor patru grupe și apoi să justifice notele acordate.

Prin acest procedee se realizează: — un volum mare de conversație în limba rusă, într-un interval relativ scurt de timp (circa 25 de minute);

— o participare activă a tuturor elevilor din clasă pe întreg parcursul orei de curs;

— schimbarea rolului profesorului — numai de comunicare de cunoștințe, într-unul de colaborator al elevilor, de organizator al unui mediu activ-educativ.

Cel de-al doilea procedee constă în organizarea unor „montaje literare” cu caracter improvizat. Pentru a folosi acest procedee este necesar să se anunțe din

Prof. AURELIA GĂRIBANU
Liceul de alimentație publică
din Timișoara

(Continuare în pag. a 8-a)

PROGRAME ȘCOLARE

Valabile în anul școlar 1982-1983 pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal (treapta I), învățământul de zi, seral și fără frecvență

(Urmare din pag. a 7-a)

64. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor din țesătorie, 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: țesător mecanic întreținere).

65. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: țesător-mecanic întreținere).

66. Utilajul și tehnologia finisării produselor textile, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: finisor în tehnologii textile-mecanic întreținere).

67. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor din finisaje, 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: finisor în tehnologii textile-mecanic întreținere).

68. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: finisor în tehnologii textile-mecanic întreținere).

69. Utilajul și tehnologia tricotării și calcule în tricotaie, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: tricoter-mecanic întreținere), IX-X, filologie-istorie și istorie-geografie.

70. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor din tricotaie, 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: tricoter-mecanic întreținere).

71. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: tricoter-mecanic întreținere).

72. Utilajul și tehnologia confecțiilor textile, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar îmbrăcăminte-mecanic întreținere), IX-X, filologie-istorie și istorie-geografie.

73. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor din confecții, 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar îmbrăcăminte-mecanic întreținere).

74. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar îmbrăcăminte-mecanic întreținere).

75. Utilajul și tehnologia confecționării încălțămintei, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar încălțăminte-mecanic întreținere).

76. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor pentru confecționarea încălțămintei 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar încălțăminte-mecanic întreținere).

77. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: confecționar încălțăminte — mecanic întreținere).

78. Utilajul și tehnologia confecționării articolelor de marochinărie, tehnice și blănărie, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: marochiner-blănar-mecanic întreținere).

79. Intreținerea, reglarea și repararea utilajelor și instalațiilor pentru marochinărie, articole tehnice și blănărie, 39438/1980, IX-X, industria ușoară (meseria: marochiner-blănar-mecanic întreținere).

80. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, industria ușoară (meseria: marochiner-blănar-mecanic întreținere).

81. Desen tehnic și artistic. Desen tehnic, 39438/1980, IX, poligrafie; desen artistic, 3448/1979, X, poligrafie.

82. Tehnologie poligrafică, 3448/1979, IX-X, poligrafie.

83. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, poligrafie.

84. Aparate de măsură și automatizări în industria chimică, 3448/1979, X-XI-XII, chimie industrială, X, chimie-biologie și fizică-chimie.

85. Tehnologie chimică, 3448/1979, IX-X, chimie industrială; chimie-biologie; fizică-chimie.

86. Operații și utilaje în industria chimică, 3448/1979, IX-X, chimie industrială; chimie-biologie; fizică-chimie.

87. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, chimie industrială; chimie-biologie; fizică-chimie.

88. Agrotehnică, 37200/1982, IX-X, industrial agricol.

89. Mecanizarea agriculturii, 37200/1982, IX-X, industrial agricol.

90. Practica în producție, 37200/1982, IX-X, industrial agricol.

91. Bazele zootehnicii, 3448/1979, IX-X, industrial agricol.

92. Dendrologie, dendrometrie și sortarea lemnului, 36213/1981, IX-X, silvicultură și exploatare forestiere.

93. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, silvicultură și exploatare forestiere.

94. Măsurări electrice, 39438/1980, X, matematică-fizică (meseria: din domeniile nucleare, metrologie și meteorologie).

95. Tehnica de calcul, 3448/1979, IX-X, matematică.

96. Practica în producție, 3448/1979, IX-X, matematică.

97. Organizarea și planificarea activității unităților economice și statistice, 36213/1981, IX-X-XI-XII, economic de contabilitate și comerț IX-X-XI, drept administrativ.

98. Corespondență și dactilografie, 39438/1980, IX, Economic de contabilitate și comerț; Drept administrativ.

99. Elemente de drept și etică profesională, 36213/1981, X-XII, economic de contabilitate și comerț.

100. Contabilitate și mecanizarea lucrărilor de evidență și calcul, 36213/1981, IX-XII, economic de contabilitate și comerț (meseria: lucrător economist și comercial), IX-X, economic de contabilitate și comerț (meseria: „operator P.T.T.R.”).

101. Merceologia și tehnica vânzării mărfurilor, 36213/1981, IX-XII, economic de contabilitate și comerț (meseria: lucrător economist și comercial), IX-X, drept administrativ; Agricultură—zootehnie 3448/1979, IX, Economic de contabilitate și comerț (clase sau grupe de elevi școlarizate pentru agricultură); Merceologia produselor agroalimentare și tehnica vânzării, 3448/1979, X-XII, Economic de contabilitate și comerț (clase sau grupe de elevi școlarizate pentru agricultură).

102. Drept și procedură, 3448/1979, X-XI-XII, Drept administrativ.

103. Microbiologie și chimia produselor alimentare, 36213/1981, X-XI-XII, Alimentație publică.

104. Evidența operativă și contabilitate, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Alimentație publică.

105. Organizarea activității unităților de alimentație publică și hoteliere, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Alimentație publică.

106. Tehnologie culinară și tehnica servirii, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Alimentație publică.

107. Tehnologia produselor de cofetărie, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Alimentație publică.

108. Practica în producție, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Alimentație publică.

109. Anatomia și fiziologia omului, 39138/1980, IX-X, Sanitar.

110. Psihologie și etică profesională, 37200/1982, X, Sanitar.

111. Organizare și legislație sanitară, 39438/1980, X, Sanitar.

112. Microbiologie și igienă, 39438/1980, IX-X, Sanitar.

113. Practica în producție, 37200/1982, IX-X, Sanitar.

114. Psihologia generală și a copilului, 39438/1980, IX-X, Pedagogic.

115. Pedagogia școlară și preșcolară, Pedagogia școlară, 36213/1981, IX-X (trunchi comun).

116. Logica, 3448/1979, X, Pedagogic.

117. Muzică, instrument muzical, cor și dirijat, 37200/1982, IX-X-XI-XII, Pedagogic.

118. Solfegii-dictat, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Muzică.

119. Istoria muzicii și forme muzicale, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Muzică.

120. Armonie și contrapunct, 36213/1981, X-XI-XII, Muzică.

121. Practica artistică, 37200/1982, X-XI-XII, Muzică.

122. Studiul formelor și desenul, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Arte plastice și decorațiuni.

123. Studiul volumelor și sculptură, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Arte plastice și decorațiuni.

124. Studiul culorilor și pictură, 36213/1981, IX-X-XI-XII, Arte plastice și decorațiuni.

125. Istoria artei, 36213/1981, IX-X, Arte plastice și decorațiuni.

126. Practica artistică, 37200/1982, X, Arte plastice și decorațiuni.

127. Muzică de balet, 3448/1979, IX-X, Coregrafie.

128. Istoria dansului, 3448/1979, IX, Coregrafie.

129. Practica artistică, 3448/1979, IX-X, Coregrafie.

Activizarea vocabularului

(Urmare din pag. a 7-a)

vreme elevii că peste două sau trei lecturi va avea loc un astfel de „montaj literar”, comunicându-li-se tema, ca — spre exemplu — „Frumusețile patriei noastre”, „Marile înfăptuiri ale oamenilor muncii din orașul Timișoara” sau „Căpitanul înnoit al patriei: mari construcții”. Elevii pregătesc fie scurte expuneri (câteva minute), cel mult două minute) cu formulări cit mai literare, fie invadă versuri din diferite poezii sau fragmente scurte de unu-două minute din textele manualelor școlare, fie încearcă singuri să aducă unele idei originale de participare la „montajul literar”.

Activitatea este condusă de doi sau trei elevi care își împart dinainte sarcinile pe baza unei schițe de scenariu care să stimuleze participarea cit mai multor elevi și mai ales spiritul de improvizație. Și în cadrul acestui procedeu se alcătuiește un grup de elevi care notează greseliile pe care le discutăm, nu le notăm în caiet, și care pe profesor îl orientează ca „feedback” pentru lecțiile următoare.

În ceea ce privește cel de-al treilea procedeu — mult mai ușor de realizat ca cele două prezentate mai înainte, dar care presupune un cabinet fonic — activizarea vocabularului se bazează pe activitatea simultană și independentă a elevilor, care intercomunică doi câte doi, fie sub controlul unor înregistrări pe bandă de magnetofon (care sînt alese la întâmplare, ascultate și comentate în ultima parte a orei de curs), fie prin controlul unui al treilea elev care are dreptul să intervină în conversația celorlalți doi.

Rolul profesorului în cadrul folosirii acestui procedeu este de a stimula conștientizarea elevilor și mai ales de a face în partea ultimă a orei de curs analiza textelor propuse pentru audiere colectivă.

Sînt convins că aceste procedee nu pot îmbogăți activitatea curentă — așa putea spune tradițională — de predare-învățare, dar folosirea lor o dată pe trimestru (mai ales a primului procedeu prezentat) suscită interesul elevilor, aduce un plus de motivație pentru învățarea limbii și, mai ales, se realizează efectiv în activizarea vocabularului elevilor.

Scrierea corectă a ortogramelor

În explicarea folosirii cratimei, la clasa a II-a, am pornit de la situațiile problematice întâlnite de elevi în ortografierea unor texte din manualul de citire sau din cărțile recomandate ca lectură suplimentară. Astfel, pentru înțelegerea ortogramei „I-a dat” — semnălată de un elev cu prilejul unei lecturi — le-am spus la început că „I” și „a” sînt de fapt două cuvinte care se pronunță împreună în aceeași silabă și din această cauză se scriu unite prin liniuță. Am analizat cazurile, iar prin substituții și transformări elevii au înțeles de ce sînt două cuvinte și nu unul singur. Pe tablă elevii au scris: „Ioana a dat un creion”; „Ioana a dat „pe el” (creionul); „Ioana I-a dat”. Am precizat că „I” este o formă scurtă a cuvintului „el”, iar „a” este cuvintul următor cu care se pronunță în aceeași silabă; grupul de cuvinte este urmat de un cuvint care arată o acțiune, iar cuvintul „la” este urmat de obicei de cuvinte care arată nume de obiecte. În continuare, am scris pe tablă și pe o planșă cuvintele „I-a rugat”; „I-a observat”; „I-a întrebat”; „I-a vioară”; „I-a masă”; „I-a munte”. Exercițiile au fost continuate și pentru lămurirea altor ortograme, apoi am revenit de mai multe ori cu explicațiile asupra tuturor ortogramelor întâlnite în texte prin repetate exerciții de scriere. Astfel, elevii au reușit să-și însușească regulile ortografice, pe cale intuitivă, încă din clasa a II-a.

Prin analogie cu exemplele analizate am scris pe tablă și alte propoziții cu ortograme asemănătoare: „Mi-a cerut o carte”; „I-a cerut o carte”; „Ti-a cerut o carte”; „V-a cerut o carte”; „Le-a citit o poveste”; „Ne-a spus ceva”. În predarea intuitivă a cunoștințelor privind folosirea cratimei am procedat și în alt mod, solicitînd elevilor să împartă în silabe cuvintele dintr-o frază și apoi să noteze numărul acestora în dreapta paginii. De exemplu: „Știe că îmi place” (șase silabe); „Crede că am observat” (șapte silabe). Aceleași fraze le-am scris și altfel: „Știe că-mi place” (cinci silabe); „Crede că-am observat” (șase silabe). Elevii au sesizat că în a doua formulare am rostit cite o silabă mai puțin pentru că unele cuvinte au fost pronunțate împreună. Pentru a arăta că cele două cuvinte se rostesc împreună am folosit liniuța de unire (cratima). Am dat muncă independentă elevilor, în vederea consolidării cunoștințelor despre ortograme, următoarele fișe:

Fișa nr. 1: Scrieți în dreapta numărul de silabe și transformați textul, micșorînd numărul acestora: „Poate că aș veni”; „Spui că îți place”; „Crede că aude”.

Fișa nr. 2: Scrieți în dreapta textului numărul de silabe și transformați-l, mărirînd numărul acestora: „Crede că-ăș încerca”; „Spune că-mi place”; „Poate că încearcă”. Menționez că asemenea exer-

cii le-am efectuat în clasele a II-a și a III-a în fiecare oră de limba română, la momentul ortografic și ori de cite ori am constatat că elevii nu au scris corect. Tot pentru scrierea corectă a ortogramelor am așezat în clasă planșa: „Să scriem corect” și am întocmit unele fișe ortografice. De asemenea, am folosit material ilustrat, exerciții de copiere simplă, copiere cu o sarcină gramaticală, copiere cu completarea ortogramelor, dictări cu explicații sau fără, autodictări, alcătuiri de compuneri ortografice pe bază de cuvinte date, citirea selectivă a ortogramelor și motivarea acestora. În vederea corectării scrisului elevilor am folosit și răspunsurile la întrebările următoare:

Expoziție a pionierilor și șoimilor patriei

Conform Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind intensificarea muncii politico-educative în organizările de copii și tineret, în județul Olt s-a luat măsura să se amenajeze o expoziție a pionierilor și „șoimilor patriei”.

Această expoziție este dotată cu lucrări și materiale necesare perfecționării cunoștințelor politice și activității pionierilor cu mijloace audio-vizuale, diapositive, programe, texte, scheme și recomandări cu privire la organizarea unor activități tehnico-aplicative, culturale-artistice, sportive, turistice, de pregătire pentru apărarea patriei și a excursiilor și drumetelor, a taberelor și satelor de vacanță. De asemenea expoziția cuprinde reco-

mandări și descrieri metodice, buletine de informare, biografii cu privire la organizarea și desfășurarea activităților pionierilor și din cadrul organizației „Șoimii patriei”. Astfel, prin funcționalitatea ei, se asigură conținutul educativ și metodic al tuturor activităților de masă organizate atît cu pionierii cit și cu șoimii patriei. La organizarea acestora și-au adus contribuția școlile nr. 7, 8 și 2 din Slatina, căminele de copii nr. 5, 4 și al Uzinei de aluminiu, precum și casele pionierilor din orasele Slatina, Corabia și Drăgănești. De asemenea au participat cadrele didactice Steliana Iordache, inspector școlar al județului Olt, Nicolae Truță și Iovan Păscuță de la Casa pionierilor din Slatina, precum și educatoarele Gabriela Ilie și Mariana Marcu de la Căminul de copii al Întreprinderii de prelucrare a aluminiului.

Inv. SUSANA POPA
Școala nr. 147 din Râmnicu

mandări și descrieri metodice, buletine de informare, biografii cu privire la organizarea și desfășurarea activităților pionierilor și din cadrul organizației „Șoimii patriei”. Astfel, prin funcționalitatea ei, se asigură conținutul educativ și metodic al tuturor activităților de masă organizate atît cu pionierii cit și cu șoimii patriei. La organizarea acestora și-au adus contribuția școlile nr. 7, 8 și 2 din Slatina, căminele de copii nr. 5, 4 și al Uzinei de aluminiu, precum și casele pionierilor din orasele Slatina, Corabia și Drăgănești. De asemenea au participat cadrele didactice Steliana Iordache, inspector școlar al județului Olt, Nicolae Truță și Iovan Păscuță de la Casa pionierilor din Slatina, precum și educatoarele Gabriela Ilie și Mariana Marcu de la Căminul de copii al Întreprinderii de prelucrare a aluminiului.

MARIANA DIACONEASA
inspector școlar al județului Olt

ÎN ATENȚIA CITITORILOR:

Cititorilor care ne-au solicitat, — în vederea pregătirii pentru examenele din luna septembrie a.c. — numere din revistă apărute în anul școlar precedent, le comunicăm că redacția nu dispune de numere de rezervă. Îi informăm însă că, în cursul anului trecut (septembrie 1981 — mai 1982), au apărut la rubrica „Termeni-concepte”, următoarele articole: „Eficiența muncii didactice”, „Motivația învățării”, „Promovarea integrală și reală”, „Activitate diferențiată și individualizată”, „Interesul cognitiv — factor psihologic de sporire a eficienței lecției”, „Ce înțelegem prin învățămînt formativ?”, „Instrucțiv-educativ”, „A învăța și a înțelege”.

Abonamente la revista

„Tribuna școlii”

Un abonament la revista „Tribuna școlii” vă asigură o informare operativă privind activitatea din învățămînt, un larg schimb de experiență didactică, un amplu teren de dezbateri de specialitate și de pregătire — pe bază de consultații, tematice orientative, articole de specialitate și liste de recomandare bibliografică — pentru reciclare, pentru examenele cadrelor didactice și pentru învățămîntul politico-ideologic.

În anul școlar 1982—1983 se va publica o rubrică nouă de consultații pe teme din programele de perfecționare și pentru examenele cadrelor didactice.